

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Cestovní ruch v ČR

Aneta Alexová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Aneta Alexová

Podnikání a administrativa

Název práce

Cestovní ruch v ČR

Název anglicky

Tourism in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je statistické ověření hypotéz týkajících se cestovního ruchu v České republice. Práce je zaměřena na odhalení preferujícího druhu cestovního ruchu v České republice a zhodnocení nynějšího stavu.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce bude napsána na základě odborné literatury a internetových zdrojů.

Zdroje dat budou tvořit zejména údaje z ČSÚ, příp. dalších institucí státní správy ČR a Eurostatu. Získané údaje budou zpracovány pomocí statistických metod a postupů. Součástí BP bude též vlastní dotazníkové šetření.

Doporučený rozsah práce

cca 40 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, druhy cestovního ruchu, turismus, hypotéza

Doporučené zdroje informací

BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: mag CONSULTING, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch : pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2. upr. vyd., 2010. ISBN 978-80-7373-107-6

HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3247-3.

VYSTOUPIL, J. – MASARYKOVA UNIVERZITA. EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4167-6.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Jan Grosz

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 6. 9. 2021

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Cestovní ruch v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mému vedoucímu RNDr. Janu Groszovi za cenné rady, konzultace a odborné vedení při vypracování mé bakalářské práce.

Cestovní ruch v ČR

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem cestovního ruchu v České republice. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá vysvětlením základních pojmů týkajících se cestovního ruchu. Dále je teoretická část zaměřena na typologii cestovního ruchu, faktory rozvoje cestovního ruchu, systém řízení cestovního ruchu v České republice a charakteristiku ubytovacích a stravovacích služeb. Teoretická část byla zpracována pomocí odborné literatury a internetových zdrojů.

Praktickou částí je kvantitativní výzkum, jehož cílem je statistické ověřování hypotéz, které se týkají druhů cestovního ruchu. Dále je práce zaměřena na odhad hostů a jejich přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice v letech 2020 a 2021, v případě, že by nenastala pandemie virového onemocnění covid-19. Součástí práce je dotazníkové šetření, které sloužilo především k vyhodnocení stanovených hypotéz.

Klíčová slova: cestovní ruch, druhy cestovního ruchu, Česká republika, turismus, hypotéza, hromadná ubytovací zařízení, rezident, nerezident, účastník cestovního ruchu

Tourism in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis covers the topic of tourism in the Czech Republic. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part deals with the explanation of basic terms related to tourism. The theoretical part is focused on the typology of tourism, factors of tourism development, the system of tourism management in the Czech Republic and the characteristics of accommodation and catering services. The theoretical part was elaborated using professional literature and internet sources.

The practical part is quantitative research, the aim of which is the statistical verification of hypotheses that relate to the types of tourism. This bachelor thesis is focused on the estimation of guests and their overnight stays in collective accommodation facilities in the Czech Republic in 2020 and 2021 if there is no pandemic of the viral disease covid-19. Another part of thesis is a questionnaire survey which served primarily to evaluate the determined hypotheses.

Keywords: tourism, types of tourism, Czech Republic, hypothesis, collective accommodation facilities, resident, non-resident, tourism participant

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	15
3.1 Vymezení cestovního ruchu	15
3.2 Ostatní pojmy v cestovním ruchu	16
3.3 Typologie cestovního ruchu	18
3.3.1 Formy cestovního ruchu	18
3.3.2 Druhy cestovního ruchu	19
3.4 Faktory rozvoje cestovního ruchu	23
3.4.1 Lokalizační faktory	24
3.4.2 Realizační faktory	25
3.4.3 Selektivní faktory	26
3.5 Systém řízení cestovního ruchu v České republice.....	28
3.6 Instituce podílející se na shromažďování a zpracování statistických údajů v oblasti cestovního ruchu.....	29
3.6.1 ČSÚ – Satelitní účet cestovního ruchu	29
3.6.2 Eurostat	30
3.7 Služby v cestovním ruchu	30
3.7.1 Ubytovací služby	31
3.7.2 Stravovací služby	32
3.8 Cestovní ruch v České republice.....	35
3.8.1 Turistický potenciál České republiky	36
3.8.2 Cestovní ruch v České republice a COVID-19.....	39
4 Vlastní práce	41
4.1 Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních	41
4.1.1 Rezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021	41
4.1.2 Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021	42
4.2 Odhad počtu hostů a přenocování v HUZ v letech 2020 a 2021	43
4.2.1 Odhad počtu rezidentů v HUZ.....	44
4.2.2 Odhad počtu přenocování rezidentů v HUZ	45
4.2.3 Odhad počtu nerezidentů v HUZ.....	46
4.2.4 Odhad počtu přenocování nerezidentů v HUZ	48
4.2.5 Porovnání výsledků predikce a skutečného stavu v HUZ	49
4.3 Vlastní dotazníkové šetření	50

4.3.1	Výzkumné předpoklady – hypotézy	50
4.3.2	Metodika výzkumu	51
4.4	Výsledky a vyhodnocení výzkumu	52
4.4.1	Pohlaví	52
4.4.2	Věková kategorie	53
4.4.3	Cestování po České republice	54
4.4.4	Cestování v době pandemie	55
4.4.5	Preference cestování dle ročního období	56
4.4.6	Délka pobytu na území ČR	57
4.4.7	Cestování dle počtu účastníků.....	58
4.4.8	Zajištění programu a cesty	59
4.4.9	Důvody cestování.....	60
5	Shrnutí výzkumu	61
6	Závěr.....	63
7	Seznam použitých zdrojů.....	64
8	Přílohy	68

Seznam obrázků

Obrázek 1-	Důvody cestování.....	16
Obrázek 2-	Členění předpokladů CR.....	24
Obrázek 3 -	Mapa krajů ČR.....	35
Obrázek 4 -	Turistické oblasti ČR.....	36

Seznam tabulek

Tabulka 1-	Klasifikace ubytovacích zařízení – rozdělení do tříd	32
Tabulka 2-	Domácí hosté v HUZ v ČR 2021.....	41
Tabulka 3-	Hosté a přenocování v HUZ	43
Tabulka 4 –	Výsledky regresní analýzy – rezidenti v HUZ.....	44
Tabulka 5 -	Predikce – rezidenti v HUZ.....	44
Tabulka 6-	Výsledky regresní analýzy – přenocování rezidentů v HUZ.....	45
Tabulka 7-	Predikce – přenocování rezidentů v HUZ	46
Tabulka 8-	Výsledky regresní analýzy – nerezidenti v HUZ.....	47
Tabulka 9-	Predikce – nerezidenti v HUZ	47
Tabulka 10-	Výsledky regresní analýzy – přenocování nerezidentů v HUZ.....	48
Tabulka 11-	Predikce – přenocování nerezidentů v HUZ.....	49
Tabulka 12-	Přesný počet hostů a přenocování	50

Seznam grafů

Graf 1- Domáci hosté v HUZ v ČR	42
Graf 2- Zahraniční hosté v HUZ dle zemí	42
Graf 3- Vývoj počtu rezidentů v HUZ	44
Graf 4- Vývoj počtu přenocování rezidentů v HUZ	45
Graf 5- Vývoj počtu nerezidentů v HUZ	46
Graf 6- Vývoj počtu přenocování nerezidentů v HUZ	48
Graf 7- Skutečný stav a predikce hostů a jejich přenocování v HUZ	49
Graf 8- Podíl mužů a žen	52
Graf 9- Podíl věkových kategorií	53
Graf 10- Jak často respondenti cestují po ČR	54
Graf 11- Cestování v době pandemie na území ČR	55
Graf 12- Cestování dle oblíbenosti ročního období	56
Graf 13- Nejčastější délka pobytu	57
Graf 14 – Nejčastější počet účastníků	58
Graf 15- Zajištění programu a cesty do cílového místa	59
Graf 16 - Nejčastější důvody cestování	60

Seznam použitých zkratk

AHR ČR	Asociace hotelů a restaurací ČR
CS	cestovní ruch
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
HUZ	hromadná ubytovací zařízení
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu

1 Úvod

Cestovní ruch je v současné době nedílnou součástí moderní společnosti. Lidé cestují nejen za účelem rekreace a odpočinku, ale také za účelem poznání jiných kultur, lidí, jazyka a nových zkušeností. Cestovní ruch je důležitý pro rozvoj turistických destinací po celém světě a stává se tak důležitou součástí ekonomiky. Na základě toho, že odvětví turismu se stále rozvíjí a má obrovský potenciál do budoucna jsem si vybrala právě téma „Cestovní ruch v ČR“.

Cestovní ruch se člení na formy a druhy. Mezi základní formy cestovního ruchu se řadí rekreační, kulturně poznávací, sportovně turistický či lázeňský a léčebný cestovní ruch. Specifické formy uspokojují konkrétní potřeby účastníků. Nabídka specifických forem vzniká na základě rozšiřování nových trendů. Příkladem specifických forem cestovního ruchu je cestovní ruch seniorů, mládeže nebo gastronomický cestovní ruch. Druhy cestovního ruchu mají mnoho aspektů pro jejich rozdělení. Cestovní ruch lze například rozdělit dle počtu účastníku na individuální či kolektivní cestovní ruch.

Předpoklady, které ovlivňují cestovní ruch, jeho existenci a rozvoj dělíme na faktory lokalizační, realizační a selektivní. Nedílnou součástí cestovního ruchu jsou také ubytovací a stravovací služby. Ubytovací služby slouží účastníkům cestovního ruchu jako přechodné ubytování a místo, kde mohou přenocovat. Stravovací služby jsou určeny pro účely široké veřejnosti a jsou poskytovány v nejrůznějších zařízeních, které jsou vhodné pro stravování.

Systém řízení cestovního ruchu v České republice probíhá na různých úrovních. Úrovně působení jsou státní, krajské a místní. Cestovní ruch je řízen v České republice veřejnou správou. Důležitá je také instituce, která se podílí na shromažďování a zpracování statistických údajů v oblasti cestovního ruchu v České republice. Touto institucí je Český statistický úřad. Veškeré údaje o výkonech a přínosech cestovního ruchu na národním hospodářství zveřejňuje ČSÚ na Satelitním účtu cestovního ruchu. Česká republika je velmi dobře geograficky situována. Na českém území je velká rozmanitost atraktivit, které vytvářejí obrovský potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Vlastní práce je zaměřena na kvantitativní výzkum, jehož cílem je statistické ověřování hypotéz. Součástí práce je dotazníkové šetření a na základě jeho výsledků se vyhodnotí stanovené hypotézy. Cílem je zjistit preferenci určitých druhů cestovního ruchu v České republice. Dále je vytvořen odhad hostů a jejich přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v České republice v letech 2020 a 2021, v případě že by nenastala

pandemie virového onemocnění covid-19. Odhad je vytvořen pomocí vyrovnání časové řady trendovou funkcí. Cílem predikce je zhodnotit nynější stav cestovního ruchu v České republice.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem teoretické části bakalářské práce je popsat základní pojmy v cestovním ruchu, jeho formy a druhy. Podrobněji jsou charakterizované ubytovací a stravovací služby, které jsou taktéž nedílnou součástí cestovního ruchu. V práci je dále popsán systém řízení cestovního ruchu v České republice a turistický potenciál České republiky.

Cílem praktické části bakalářské práce je statistické ověřování hypotéz týkajících se cestovního ruchu v České republice. Součástí je vlastní dotazníkové šetření, které je zaměřeno na odhalení preferujícího druhu cestovního ruchu v České republice a zhodnocení nynějšího stavu. Cílem tohoto výzkumu je potvrzení či vyvrácení testovaných hypotéz a predikce pro vývoj hostů a jejich přenocování v hromadně ubytovacích zařízeních v letech 2020 a 2021.

2.2 Metodika

Teoretická část bakalářské práce bude popsána na základě odborné literatury a internetových zdrojů. V práci jsou charakterizovány druhy a formy cestovního ruchu, faktory ovlivňující rozvoj cestovního ruchu, ubytovací a stravovací služby a další základní pojmy, které souvisejí s cestovním ruchem.

Praktická část bude zpracována na základě zdrojů dat tvořených zejména z údajů Českého statistického úřadu, případně dalších institucí státní správy České republiky a Eurostatu. Získané údaje budou zpracovány na základě statistických metod a postupů, především testování hypotéz a časové řady. Bude využit program Microsoft Excel, Microsoft Word a program IBM SPSS Statistic. Prostřednictvím těchto programů budou vytvořeny tabulky a veškeré výsečové, sloupcové i bodové grafy. Součástí bakalářské práce bude též vlastní dotazníkové šetření formou online dotazníků. Dotazník bude určen pro respondenty starší 18 let a bude zaměřen především na odhalení preferujícího druhu cestovního ruchu v České republice.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení cestovního ruchu

Cestovní ruch patří celosvětově mezi významné ekonomické jevy současnosti. V odborné literatuře existuje celá řada definic cestovního ruchu od různých autorů, jejichž významy se shodují, ale zároveň se mohou určitým způsobem odlišovat. Odlišuje se mezi autory z hlediska vědních oborů, kterým je cestovní ruch zkoumán, ale také je neustále rozvíjen moderní dobou a společností.

Světová organizace cestovního ruchu UNWTO (United Nations World Tourism Organization) patří mezi významnou mezinárodní organizaci OSN. V Ottawě v roce 1991 se konala Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, kde byly podány k návrhu a následně a stanoveny základní pojmy a definice související s cestovním ruchem a cestováním na národní a mezinárodní úrovni. UNWTO vymezuje pojmy spojené s cestovním ruchem a je vedoucí mezinárodní organizace v oblasti cestovního ruchu. Podle oficiálních internetových stránek UNWTO je definice cestovního ruchu uvedena takto: „Cestovní ruch je sociálním, kulturním a ekonomickým fenoménem, který je spojen s pohybem osob do zemí nebo míst mimo jejich obvyklé prostředí, za osobními nebo obchodními/profesionálními účely. Tito lidé se nazývají návštěvníci (což mohou být buď turisté nebo výletníci, rezidenti nebo nerezidenti) a cestovní ruch má co do činění s jejich činností, z nichž některé zahrnují výdaje na cestovní ruch.“ (10)

Cestovní ruch je tedy činnost osoby, cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa mimo její trvalé bydliště, a to za jiným účelem, než je vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. Jde tedy o aktivitu, při které dochází k přemístování osob z místa jejich bydliště do jiných oblastí. Do cestovního ruchu se neřadí cesty v místě bydliště nebo cesta do práce. Tato aktivita trvá určitý čas a cílem cestování není dosažení výdělku. (10)

Lidé cestují z povinnosti nebo pro uspokojení svých potřeb. Z povinnosti cestují například z profesních nebo podnikatelských důvodů, náboženských důvodů nebo ze zdravotních důvodů. Naopak pro potěšení a uspokojení svých potřeb lidé cestují za účelem odpočinku, rekreace, dovolené, poznávání a dalších určitých zájmů. (9)

Obrázek 1- Důvody cestování

Zdroj: (9)

3.2 Ostatní pojmy v cestovním ruchu

V cestovním ruchu existuje celá řada pojmů a definic související s problematikou CR. Pojmy jsou mezinárodně uznávané a umožňují nám adekvátně interpretovat jejich definice. Vymezení pojmů je velmi důležité pro statistické sledování cestovního ruchu. Vymezení nám podrobněji rozlišuje účastníky cestovního ruchu. Níže uvedené pojmy účastníků cestovního ruchu rozlišujeme na domácí a mezinárodní úrovni. (3)

Turista

- domácí CR – osoba, která alespoň 1 přenocuje v jiném místě, než je místo trvalého bydliště bez účelu výdělečné činnosti
- mezinárodní CR – osoba, která cestuje do jiné cizí země, kde přenocuje minimálně 1 noc, avšak nepobývá zde déle než 1 rok a účelem zde není výdělečná činnost (2)

Výletník

- domácí CR – osoba, která cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště po dobu kratší než 24 hodin, bez přenocování
- mezinárodní CR – osoba, která cestuje ze své rodné země do cizí země, kde stráví dobu kratší než 24 hodin, a to bez přenocování (2)

Stálý obyvatel – rezident

- domácí CR – osoba, která žije na konkrétním místě nejméně 6 měsíců před příjezdem do jiného místa, ve kterém stráví dobu kratší 6 měsíců
- mezinárodní CR – osoba, která žije minimálně 1 rok v určité zemi před příjezdem do jiné země, kde stráví dobu kratší než 1 rok (3)

Návštěvník – nerezident

- domácí CR – osoba, která cestuje ve své zemi, ale na jiném místě, než je jeho trvalé bydliště, a to na dobu kratší 6 měsíců, bez účelu peněžního výdělku
- mezinárodní CR – osoba, která cestuje ze země svého trvalého bydliště do jiné země na dobu kratší než 1 rok, bez účelu peněžního výdělku (3)

Do skupiny mezinárodních turistů se neřadí podle Přejížděcí směrnice pro mezinárodní cestovní ruch zahraniční pracovníci, migranti a jejich rodinní příslušníci, příslušníci ozbrojených sil, studenti, diplomaté, uprchlíci, vystěhovalci, kočovníci, projíždějící, kteří cestují bez zastávek, účastníci skupinových zájezdů, kteří nocují ve vlaku nebo autobuse, posádka námořních lodí a vlaků, kteří nocují na lodi či ve vlaku nebo také posádka letadel, která nepřespává v místě pobytu. Neřadí se do vykazování statistiky cestovního ruchu.

Do skupiny domácích turistů nepatří a neřadí se do vykazování statistiky cestovního ruchu osoby s trvalým pobytem, kteří cestují do jiného místa s cílem organizace svého bydliště dále pak osoby, které cestují za účelem financované činnosti do jiného místa na území státu, kde právě finanční zdroje jsou v místě přechodného pobytu, osoby, pravidelně cestují za prací nebo studiem a také další osoby jmenované výše (kočovníci, vojáci, vystěhovalci atd.) (3)

3.3 Typologie cestovního ruchu

Pro podrobnější pochopení cestovního ruchu členíme cestovní ruch na jednotlivé formy a druhy. V odborné literatuře nám toto členění usnadní pochopit cestovní ruch a jeho konkrétní podoby. (1)

3.3.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu, se shodují s potřebami svých účastníků. Mezi formy CR řadíme základní a specifické požadavky účastníků. Základní formy uspokojují hlavní potřeby kdežto specifické formy CR uspokojují zvláštní potřeby účastníků. (2)

Základní formy cestovního ruchu:

- **Rekreační CR** – Účastníci cestují s cílem regenerace a odpočinku. Nejčastěji se uskutečňuje ve vhodném prostředí (les, hory, voda). Z vývojového hlediska cestovního ruchu jde o nejvíce rozšířenou formu cestovního ruchu.
- **Kulturně poznávací CR** – Účastníci cestují s cílem poznávání kultury, historie a tradic. Mezi tuto formu řadíme také vzdělávací cestovní ruch, který je motivován dosažením znalostí v navštívené destinaci. Jde o poznávání místních kultur a tradic. Mezi kulturně poznávací CR řadíme návštěvu hradů a zámků, výstav či jiných kulturních zařízení a dalších různých kulturních akcí
- **Sportovně turistický CR** – Jedná se o cestovní ruch s aktivní nebo pasivní sportovní činností. Mezi aktivní formy jsou řazeny pobyty se zájmem o sportovní činnosti. Jde např. o horskou turistiku, cykloturistiku, pěší turistiku a další. V pasivně orientovaném sportovním cestovním ruchu jde o tzv. sportovní diváctví. Účastník se pasivně účastní sportovních akcí.
- **Léčebný a lázeňský CR** – Zaměření účastníka na léčbu a zlepšení zdravotního stavu, relaxaci, rekonvalescenci s celkovou obnovou fyzických sil. Charakteristickým rysem této formy je pobyt v lázních. V České republice jde o významnou formu cestovního ruchu z důvodů dlouhodobých tradic českého lázeňství. (14)

Specifické formy cestovního ruchu:

Tyto formy cestovního ruchu uspokojují specifické potřeby jejich účastníků. Nabídka vzniká na základě rozšiřování nových trendů v cestovním ruchu. Každá specifická forma dostala název podle účelu, který účastníci vyhledávají. (1)

- Cestovní ruch mládežnický
- Cestovní ruch seniorů
- Rodinný cestovní ruch
- Cestovní ruch lidí s tělesným handicapem
- Cestovní ruch městský
- Cestovní ruch venkovský
- Cestovní ruch spojený s pobytem na farmě (agroturistika)
- Cestovní ruch spojený s ekologicky hospodařícími farmami (ekoagroturistika)
- Chatařský a chalupářský cestovní ruch
- Náboženský cestovní ruch
- Zábavní a atrakční cestovní ruch
- Gastronomický cestovní ruch
- Cestovní ruch cykloturistiky
- Cestovní ruch mototuristiky
- Cestovní ruch golfové turistiky
- Cestovní ruch sportovního lovu
- Cestovní ruch rybolovu
- Cestovní ruch karavanové turistiky
- Cestovní ruch nákupní turistiky a další (1)

3.3.2 Druhy cestovního ruchu

Druhy CR jsou určeny především způsobem jeho realizace v závislosti na zeměpisných, ekonomických, společenských a dalších podmínkách. Jde o členění podle zevnějších faktorů. (14)

Cestovní ruch dle území, na kterém probíhá:

Domácí CR – Cestování je realizováno pouze na území daného státu a cesta nesmí trvat déle než 1 rok. Účastníci cestují pouze mimo místo jejich trvalého bydliště za různými účely, ale

nepřekračují hranice svého státu. Účelem cesty mohou být profesní záležitosti, uskutečnění obchodu, podnikání nebo prosté využití volného času a další účely.

Zahraniční CR – Cestování do ostatních států za různými účely. Oproti domácímu CR dochází k překročení hranic státu. Zde můžeme rozlišit z pohledu určitého státu výjezdový a příjezdový cestovní ruch. Příjezdový CR (angl. incoming) zahrnuje příjezd zahraničních cestujících do dané země a výjezdový CR (angl. outgoing) představuje výjezd domácích cestujících do jiných zahraničních zemí. Cesta stejně jako u domácího cestovního ruchu musí být kratší než 1 rok

Tranzitní CR – Jde o průjezd cestujícího přes území určitého státu do jiného cílového státu. Cestující zpravidla cestuje daným státem bez přenocování, jedná se například o setrvání cestujícího při mezipřistání letadla v letištním prostoru bez celního odbavení a dalšími nezbytnými kontrolami. (14)

Cestovní ruch dle vlivu na platební bilanci státu:

Z ekonomického hlediska je vliv platební bilance zahraničního obchodu při definování cestovního ruchu velmi důležitou součástí. Do platební bilance se zahrnují například všechny platby za export a import služeb a zboží mezi danou zemí a ostatními zeměmi. Jde tedy o mezinárodní cestovní ruch a jeho ekonomické přínosy do platební bilance státu. Podle vlivu na platební bilanci rozdělujeme cestovní ruch na aktivní a pasivní.

K aktivnímu CR dochází, pokud příjmy z CR jsou vyšší než výdaje. Zahraniční turisté cestují do dané země a spotřebovávají zde finanční prostředky za nákup statků a služeb.

Při pasivním CR dochází v případě, že výdaje CR jsou vyšší než příjmy. Obyvatelé dané země cestují do zahraničí a dochází tak k odlivu finančních zdrojů. (14)

Cestovní ruch dle délky trvání pobytu:

Krátkodobý CR – Do skupiny krátkodobého CR se řadí pobyty zpravidla s 1-3 přenocováními. Členit lze na víkendový CR, výletní CR, tj. bez přenocování či tranzitní nebo pasažérský CR, tj. projíždění, bez návratu do místa pobytu. (14)

Dlouhodobý CR – Doba pobytu při dlouhodobém CR je delší než 4 přenocování. Nesmí však přesáhnout 6 měsíců v domácím CR a 12 měsíců v zahraničním CR (2)

Cestovní ruch dle způsobu financování:

Na základě způsobu úhrady vzniklých nákladů je možné vymežit cestovní ruch na komerční a sociální CR. V případě **komerčního CR** si cestující hradí veškeré výdaje v plném rozsahu z vlastních prostředků. V **sociálním CR** je účast vázána na splnění určitých podmínek. Cestujícím je částečně či plně uhrazena služba z příslušných společenských fondů (např. zdravotní pojišťovnou). Jde například o dětskou rekreaci nebo lázeňské a léčebné pobyty. (14)

Cestovní ruch dle způsobu zabezpečení cesty a pobytu:

V **organizovaném CR** je cestujícím zajištěna cesta a program cestovní kanceláři nebo jiným zprostředkovatelem služeb. Příkladem může být zájezd, který se kupuje s předem připravenými službami včetně dopravy a ubytování. V případě **neorganizovaného CR** si cestující svou cestu i program zabezpečují sami. Příkladem je cestující, který si sám vyhledá a koupí letenky a opatří ubytování. (14)

Cestovní ruch dle počtu účastníků:

Do **individuálního CR** zahrnujeme účastníky, kteří cestují sami nebo se členy své rodiny či v malé skupině. Cesta těchto individuálních účastníků není nijak organizována. Jedná se například o chataření. Kdežto v **kolektivním CR** jde o cestování ve větší skupině lidí, kteří vytvářejí kolektiv. V tomto případě jde o organizovanou skupinu. Příkladem může být skupina lidí se společnými zájmy, kteří mohou tvořit klubový CR. (14)

Cestovní ruch dle ročního období:

Rozdělení CR na základě ročního období, ve kterém účastník cestuje do cílové destinace se dělí na sezónní a mimosezónní cestovní ruch. V **sezónním CR** jde o hlavní sezónu. Do hlavní sezóny lze řadit letní a zimní CR. Jde o období s nejvyšší návštěvností destinací, při kterém účastníci využívají maximální nabídku služeb. Opakem je **mimosezónní CR**, ve kterém je nízká návštěvnost destinací s nižší nabídkou služeb. (1)

Cestovní ruch dle vlivu na životní prostředí:

Na základě toho, jak moc cestovní ruch ovlivňuje dopad na životní prostředí dělíme cestovní ruch na měkký a tvrdý. **Měkký CR** je šetrnější k životnímu prostředí, minimálně narušuje jeho přirozené prostředí, snaží se maximálně využívat místní zdroje a udržovat tak rovnováhu v environmentálním, sociokulturním a ekonomickém prostředí

Zatímco **tvrdý CR** nehledí na životní prostředí a hlavním cílem je použít všechny dostupné zdroje za účelem zisku. V tomto případě jde o masový turismus (1)

Cestovní ruch dle věkové kategorie účastníků:

Cestovní ruch lze rozdělit i dle věku účastníků. Do jedné ze třech hlavních skupin patří **mládežnický cestovní ruch**, který je určen věkovou hranicí 15-25 let. Účastníci se již neřadí svým věkem mezi děti. Jde o mladé účastníky, kteří cestují do destinace bez svých rodičů, a ještě nemají vlastní rodinu. Například se jedná o tábory, školní, sportovní nebo kolektivní akce s možností sociálního kontaktu se svými vrstevníky.

Druhou skupinu tvoří **rodinný cestovní ruch**. Tento CR se týká účastníků ve věku 26-55 let. Jde především o rodiny s dětmi. Tato skupina je různorodá. Každá rodina vybírá destinace podle svých potřeb, zájmů a dalších individuálních požadavků.

Do poslední skupiny řadíme účastníky ve věku 56 let a více. Jde o **seniorský cestovní ruch**. Senioři vyhledávají klidnější akce, které odpovídají jejich potřebám a fyzickým možnostem jejich generace. Preferují cestování ve skupině se společnými zájmy, poznávací zájezdy a výlety v přírodě.

Všechny tři skupiny je možné dále rozdělovat podle specifických potřeb účastníků, zájmů, ekonomické situace, fyzické zdatnosti a dalších individuálních potřeb. (15)

Cestovní ruch dle způsobu ubytování:

Existuje řada typů ubytovacích zařízení, které si mohou cestující vybrat pro svůj pobyt. Pokud se cestující rozhodne vybrat hotel, jde o tzv. **hotelový cestovní ruch**. Hotely poskytují služby ubytovací, stravovací a jiné. Na základě klasifikace ubytovacích zařízení si může účastník vybrat hotel příslušné třídy, do které je zařazen. Hotel jako ubytovací zařízení se člení do 5 tříd. Do těchto kategorií je řazen dle vybavenosti a velikosti pokojů, stavu zařízení, stravovacích služeb, hygieny a čistoty, úklidových služeb, celkového dojmu a dalších kritérií. Pro zařazení do konkrétní kategorie musí splnit určitý počet požadavků, které jsou stanoveny v každé třídě. (16)

Další ubytovací zařízení, které si účastník cestovního ruchu může vybrat je například ubytování v apartmánech, kempech či tábořištích, chatových osadách, karavanech a dalších individuálních objektech pro rekreaci. Jestliže si účastník vybere tento způsob ubytování jde o tzv. **parahotelový cestovní ruch**. (14)

Cestovní ruch dle použitého druhu dopravy:

S výběrem dopravního prostředku souvisí i dopravní služby, které zprostředkovatel zabezpečuje. Účastník cestovního ruchu je společně s výběrem dopravního prostředku obeznámen s jednotlivými službami, které nabízí letecký, železniční a lodní cestovní ruch. (15)

Letecký cestovní ruch se řadí mezi nejbezpečnější způsob přepravy. Přepravci nabízejí kompletní služby při dálkových letech, ale také organizují vyhlídkové lety nad krajinou, městem a různými zajímavými místy.

Při výběru **železničního cestovního ruchu** jde o výlety po okolí, kdy vlak zastavuje na trase a účastník má možnost navštívit zajímavá místa. Železniční CR nabízí v rekreačních vlacích služby přepravy, ale také služby stravovací a ubytovací. Účastník má možnost využít spací vozy či restaurační či bufetové vozy.

Pokud jde o **lodní cestovní ruch** jde o rekreační a sportovní plavby, které zabezpečují různí zprostředkovatelé plaveb po ČR. Jde o poznávací či výletní malé lodě, které nabízejí také možnost ubytování či stravování. Malé rekreační plavby mají své organizované trasy se zastávkami v přístavech, kde má účastník možnost poznat okolí přístavu. Dále do lodního cestovního ruchu můžeme zařadit okružní plavby vyhlídkovými loděmi. (15)

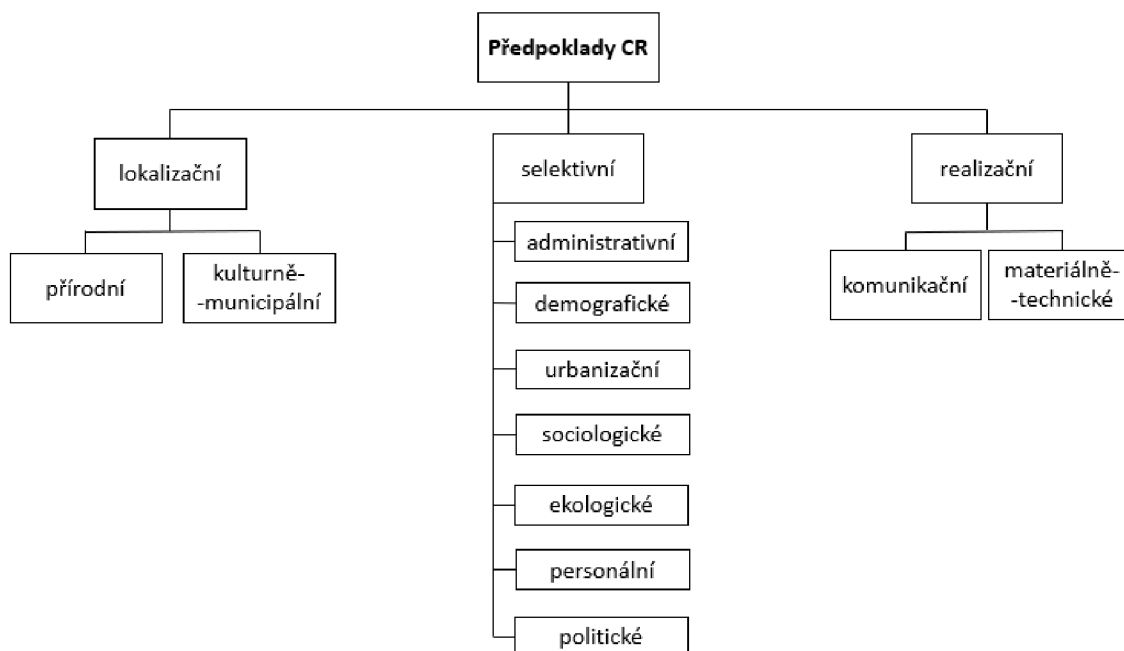
V cestovním ruchu má své místo i **silniční doprava**, která přepravuje účastníky silničními dopravními prostředky po pozemních komunikacích. Do silniční dopravy lze zařadit přepravu osobními auty či hromadnou autobusovou dopravu. Autobusovou dopravu mohou vést cestovní kanceláře, dopravní společnosti či jiní zprostředkovatelé. Tyto společnosti nabízejí účastníkům mnoho služeb. (2)

Existuje mnoho dalších členění podle, kterých by se dal cestovní ruch rozdělovat. Další typologií by mohla být zvolená destinace nebo převažující místo pobytu. (1)

3.4 Faktory rozvoje cestovního ruchu

Cestovní ruch se stal součástí života obyvatel po celém světě. Lidé cestují za rekreací, odpočinkem, kulturou, sportem a dalšími činnostmi. Předpoklady, které ovlivňují CR, jeho existenci a rozvoj dělíme na 3 faktory: lokalizační, realizační a selektivní faktory. (2)

Obrázek 2- Členění předpokladů CR

Zdroj: (2)

3.4.1 Lokalizační faktory

Lokalizační faktory určují místo výskytu CR určité lokality či oblasti. Jejich hodnoty umožňují vyjádřit místo, kde se CR může rozvíjet. Mezi tyto faktory patří přírodní podmínky a společenské atraktivitu. Lokalizační faktory nám předem stanovují, jaký druh cestovního ruchu bude v místě rozvíjen. Záleží tedy na tom, o jaké území se jedná. Pokud je na území možnost rozvíjet zimní sporty nebo vysokohorskou turistiku na hornatém území nebo zda se například na určitém území vyskytují vodní plochy pro vodní a jiné aktivity. Jedná se o turisticky oblíbené oblasti. Všechny tyto faktory nám určují, zda v místech budou probíhat krátkodobé aktivity nebo dlouhodobé pobyty. To především určují atraktivitu v těchto místech. (1)

Přírodní podmínky

Mezi přírodní podmínky řadíme klima, podnebí, povrch, vodstvo, faunu a flóru. Podmínky, které nám určují příjemné klima, lepší terén pro cestování, úchvatné reliéfy, neobvyklé živočichy nebo cizokrajné rostliny jsou lepšími předpoklady pro CR. Místa, která mají geologické zvláštnosti, dobré vodní poměry, mezi které patří čistá moře, průzračně čistá jezera, řeky, vodopády nebo prameny a zachovalou faunu a flóru jsou oblíbenými oblastmi

pro cestovatele. V České republice spadají mezi přírodní atraktivity národní parky. Jsou to místa s přirozeným výskytem ekosystému, typickým reliéfem a geologickou stavbou. Nejstarším národním parkem na území České republiky je Krkonošský NP a největším je NP Šumava dále pak NP Podyjí a NP České Švýcarsko. (1)

Společenské atraktivity (kulturní)

Do společenských atraktivit řadíme především památky, které vyvolávají zájem o návštěvu místa. Turisté navštěvují historické památky, muzea a galerie, technické památky, významné parky, památky lidové architektury, drobné místní památky, slavnosti a další.

V České republice mezi představitele lokalizačních faktorů řadíme nejčastěji kulturní památky, které jsou součástí celosvětového kulturního dědictví UNESCO. V České republice jsou na seznamu UNESCO tyto místa: historické centrum Prahy, historické centrum Českého Krumlova, historické centrum Telče, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře, historické centrum Kutné Hory, chrám sv. Barbory, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci, Lednicko-valtický areál, zahrady a zámek v Kroměříži, vesnická rezervace Holašovice, zámek a zámecký areál Litomyšl, sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, Vila Tugendhat v Brně a židovská čtvrť, židovský hřbitov a křesťanská bazilika sv. Prokopa v Třebíči, Kladruby nad Labem – krajina pro chov koní Kladruby, hornický region Erzgebirge/Krušnohoří, západočeský lázeňský trojúhelník a Jizerskohorské bučiny. (13)

Mezi biosférické rezervace programu UNESCO je zahrnuto v České republice 6 rezervací: Třeboňsko, Křivoklátsko, Šumava, Krkonoše, Bílé Karpaty a Dolní Morava. Jde především o již zmiňované národní parky, chráněné krajinné oblasti anebo jiná chráněná území. (12)

3.4.2 Realizační faktory

Realizační faktory umožňují zabezpečit účast na cestovním ruchu v rekreačních střediscích, které mají vhodné lokalizační a selektivní faktory. Tyto realizační faktory tedy umožňují realizovat požadavky účastníků CR a umožňují dopravit se do místa pobytu. Realizační faktory se dělí na dopravní a materiálně-technické faktory. (2)

Dopravní faktory

Doprava je jednou z rozhodujících podmínek pro navštívení určitého místa. Pro většinu cestujících, kteří cestují do destinace je důležitá bezpečnost, rychlost a pohodlnost dopravy. Mezi cestujícím a cílovým místem zajišťuje cestu vhodné dopravní spojení. Dopravní dostupnost má obrovský vliv na hospodářství ČR. Jedná se například o organizace, které plánují dovolené a nabízejí pobyty včetně přepravních služeb. Právě tyto služby zjednodušují cestovateli situaci, kdy se nemusí starat o dopravní spojení a zároveň přináší zisk v cestovním ruchu. Tyto organizace zajišťují například autobusovou dopravu do místa pobytu, transfer z letiště do místa pobytu nebo přistavení vozidla. V současnosti se hodně účastníků ČR zajímá o šetrnější způsob dopravy. Doprava by měla být co nejšetrnější k životnímu prostředí, proto se hodně cestujících poptává po cykloturistice, která právě patří mezi šetrný způsob dopravy k životnímu prostředí. (1)

Materiálně-technické faktory

Materiálně-technické faktory představují zařízení, které se nacházejí v místě cestovního ruchu. Jde o taková zařízení, která uspokojují potřeby cestujících ČR v daném místě. Jde zejména o ubytovací, stravovací, kulturní a další zařízení. Pro tyto faktory je důležitou součástí zkoumání návštěvnosti v místech, kde se nacházejí určité služby. Zkoumání odhadne, zda budou vhodné podmínky pro začínající podnikatele a jejich plány. Kapacita služeb musí být dostatečná jinak nelze využít všech možností území. Všechny nabízené služby v okolí navštěvovaného místa by měly zajistit jejich kvalitu, která je přínosem pro hospodářský přínos cestovního ruchu. (1)

3.4.3 Selektivní faktory

Selektivní faktory určují, zda cestovní ruch může v dané oblasti existovat a dále určují kdo a jak často bude jeho účastníkem. Jde o faktory podporující vznik a rozvoj cestovního ruchu. Tyto faktory značně souvisejí i s psychologickými faktory, které působí na rozhodování účastníka při výběru lokality pro cestovní ruch a jeho účasti na cestovním ruchu vůbec. Pokud se objevují psychologické faktory v cestovním ruchu lze lépe provádět i segmentaci trhu, dle kterého nadále na základě znalostí potřeb účastníků určíme vhodné služby ve vybrané oblasti ČR. Selektivní faktory dělíme na objektivní a subjektivní. (1)

Objektivní faktory

Objektivní faktory dále můžeme rozdělit na politické, ekonomické, demografické a administrativní faktory. Tyto faktory nám ovlivňují CR v daném místě.

Mezi politické faktory na mezinárodní úrovni řadíme hodnocení politické situace ve světě. Zde se jedná o státy bezpečné pro vycestování a volný pohyb osob. Státy rozdělujeme na bezpečné státy, státy s mírným rizikem, státy se zvýšeným rizikem, nebezpečné státy a státy, do kterých nelze vycestovat. Cestovní ruch na regionální úrovni je významný pro politiku CR, neboť podnikatelé v CR mohou čerpat finanční prostředky z fondů na rozvoj CR v cílových oblastech daného regionu. (1)

Do ekonomických faktorů řadíme státy s dobrou ekonomickou a životní úrovní. Aby cestující mohli uskutečnit vlastní cestu, musejí vlastnit dostatek finančních prostředků. Do těchto faktorů patří konvertibilita měny, reálná mzda, míra investic nebo možnost čerpat prostředky na rozvoj CR. Inlace je další faktor, který ovlivňuje rozvoj CR v důsledku zvyšování cenové hladiny. Růst cen služeb může důrazně ovlivnit poptávku účastníků CR, kteří nebudou schopni služby CR nakupovat. Ve vztahu cestovního ruchu a ekonomiky sledujeme určité ukazatele. Tyto ukazatele nám říkají například jaký je podíl služeb CR na tvorbě HDP, jaká je zaměstnanost v cestovním ruchu nebo jaká je spotřeba příjezdového a výjezdového CR v ČR a další ukazatele. Tyto informace jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu (ČSÚ). ČSÚ uvádí tzv. Satelitní účet cestovního ruchu, kde jsou volně dostupné všechny ekonomické informace CR v České republice.

Demografické skutečnosti jsou jedním z faktorů, které ovlivňují vývoj cestovního ruchu. Některé hodnoty, jako počet obyvatel v určitém území, věkové složení obyvatelstva, růst obyvatelstva, pohlaví, příjmy, migrace či ekonomická aktivita obyvatel mají vliv na CR.

Administrativními podmínkami pro cestovní ruch mohou být předpisy, zákony, pasové a vízové podmínky, potřebné očkování a další. (1)

Subjektivní faktory

Subjektivní faktory ovlivňují rozhodování účastníků cestovního ruchu za pomoci psychologických faktorů. V rozhodování účastníků hraje důležitou roli reklama, propagace, zkušenost, módnost apod. Reklama je určitou formou podpory prodeje služeb účastníkům CR. Jde především o to, aby si účastník CR vybral právě reklamovanou službu. Zde musí fungovat především odvětví marketingu, který je zaměřen na uspokojování potřeb zákazníka. (1)

3.5 Systém řízení cestovního ruchu v České republice

Řízení cestovního ruchu má vlastní specifika oboru, které je nutno respektovat. K základním specifickým řízení cestovního ruchu řadíme například vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. V České republice probíhá řízení cestovního ruchu na různých úrovních. Úrovně působení státní, krajské a místní. Cestovní ruch v ČR je řízen veřejnou správou. Jde o dodržování legislativních předpisů a norem, dle kterých se se určují podmínky pro činnost v CR. (1)

V České republice je nejvyšším orgánem státní správy v oblasti cestovního ruchu **Ministerstvo pro místní rozvoj** (MMR). Ministerstvo pro místní rozvoj bylo zřízeno 1. 11. 1996 dle zákona č. 272/1996 Sb., o zřízení ministerstev a jiných úředních orgánů státní správy České republiky. Hlavní úlohou MMR je využití legislativních nástrojů s cílem vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v ČR. MMR ve své Koncepci státní politiky cestovního ruchu ČR pro období 2014-2020, kde jsou uvedeny strategické dokumenty regionálního rozvoje ČR. Cílem Koncepce je rozvíjet CR na národní i regionální úrovni, ekonomický rozvoj a socio-kulturní a enviromentální rozvoj České republiky. Mezi priority Koncepce řadíme zkvalitnění nabídky CR, management CR, distanční marketing, politiku CR a ekonomický rozvoj. (5)

Státní příspěvková organizace **Czech Tourism** zřízena v dubnu 1993 je podřízenou organizací MMR a jejím hlavním účelem je propagace České republiky jako destinace cestovního ruchu v zahraničí i na území ČR. Mezi hlavní činnosti České centrály cestovního ruchu – Czech Tourism dle zřizovací listiny s účinností od 1. 1. 2016 je zajišťování, podpora a koordinace marketingových aktivit na trhu domácím i zahraničním, podpora rozvoje CR, spolupráce se státními orgány, určitými organizacemi, ústavy a institucemi a další činnosti uvedené ve Článku III. výše zmíněné zřizovací listiny. (6)

Na úrovni krajských úřadů působí regionální orgány státní správy. Ty zodpovídají za správu a rozvoj jednotlivých krajů a jejich území. Existují programy rozvoje cestovního ruchu, které vypracovávají jednotlivé kraje. Kraje přímo nebo nepřímo prostřednictvím organizací kryjí v rámci své oblasti marketing a statistiku CR.

Jednotlivé městské a obecní úřady si odpovídají za svůj celkový rozvoj. Na základě strategických nebo rozvojových plánů obce se snaží rozvíjet a podporovat turismus i investice. Na této úrovni města, i některé obce provozují turistické informační centrum. (1)

Tyto informační centra poskytují informace o regionu a rozdělují se do 4 kategorií z toho každá kategorie předpokládá splnění minimálního standardu služeb a podmínek činnosti informačních center. Kategorizace turistických informačních center A. T. I. C. ČR:

Kategorie A – republikové informační centrum

Kategorie B – oblastní informační centrum

Kategorie C – místní celoroční informační centrum

Kategorie C – sezónní informační centrum (8)

3.6 Instituce podílející se na shromažďování a zpracování statistických údajů v oblasti cestovního ruchu

3.6.1 ČSÚ – Satelitní účet cestovního ruchu

Cestovní ruch tvoří velmi důležitou součást společnosti a projevuje se v různých oblastech. U působení CR v ekonomice sledujeme přínos v domácím, mezinárodním i světovém hospodářství. Cestovní ruch je velmi významná ekonomická činnost. Veškeré tyto údaje o výkonech a přínosech cestovního ruchu na národní hospodářství sleduje **Satelitní účet cestovního ruchu**. Česká republika dle doporučení UNWTO zavedla pro sledování cestovního ruchu tento účet, kde se zabývá sběrem a zpracováním statistických dat, které jsou součástí cestovního ruchu. Metoda, kterou satelitní účet shromažďuje údaje odpovídá mezinárodní metodice a umožňuje i mezinárodní srovnávání. Satelitní účet cestovního ruchu ČR zveřejňuje Český statistický úřad na svých internetových stránkách. (23)

Ekonomika cestovního ruchu v ČR

- Podíl CR na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP). V roce 2019 tvořil HDP v České republice 2,9 %, což je 165 mld. Kč.
- Cestovní ruch vytváří nové pracovní a podnikatelské možnosti, a tím vede k růstu zaměstnanosti obyvatelstva. V České republice v roce 2019 bylo zaznamenáno 239,6 tisíce osob zaměstnaných v CR.
- Podíl cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství činil 4,4 %.
- Celkový objem výdajů za cestovní ruch dosáhl 308 miliard korun. Jde o souhrnný ukazatel poptávky všech návštěvníků, kteří trávili dovolenou v ČR.

- Českou republiku navštívilo v roce 2019 37,2 miliónů zahraničních návštěvníků. Čeští občané uskutečnili 86 miliónů cest v tuzemsku a 13 milión cest do zahraničí.
- Příjezdový cestovní ruch činil více než 57 % finančních prostředků (tj. 176,9 miliard korun) a domácí cestovní ruch činil 43 % finančních prostředků. (11)

Dalšími institucemi jsou **Česká národní banka (ČNB)** a **Agentura Czech Tourism**. ČNB sleduje devizové příjmy a výdaje, které souvisejí s cestovním ruchem. Tyto data eviduje v platební bilanci zahraničního CR. Veškeré tyto údaje zpracovává Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Agentura Czech Tourism provádí vlastní marketingové výzkumy, jejichž výsledky dále zveřejňuje a také zhotovuje souhrnné přehledy, které vycházejí z údajů ČSÚ. (23)

3.6.2 Eurostat

Vznik mezinárodních statistik vzniká na základě přebírání údajů od různých států. Jde o tzv. nižší statistické jednotky. Data České republiky, která jsou zveřejněná na ČSÚ se shodují s těmi, která jsou vyobrazená v mezinárodních statistikách.

Eurostat je statistickým úřadem Evropské unie, který zpracovává data na úrovni jednotlivých zemí EU. Zveřejňuje vysoce kvalitní mezinárodní statistiky a ukazatele, které slouží k srovnávání dat na mezinárodní úrovni. (23)

3.7 Služby v cestovním ruchu

Cestovní ruch poskytuje účastníkům cestovního ruchu služby, které jsou spojené s cestováním a turistikou. Služby cestovního ruchu můžeme klasifikovat z mnoha různých hledisek. Lze je dělit dle významu ve spotřebě účastníků cestovního ruchu na základní a doplňkové služby.

Mezi základní služby se zahrnují dopravní, ubytovací a stravovací. Jedná se o služby, které uspokojují základní potřeby účastníků. Do doplňkových služeb se řadí služby spojené s využitím atraktivit v okolí. Příkladem doplňkových služeb jsou kulturní, poznávací, sportovní, rekreační, společensko-zábavní a další služby. (17)

3.7.1 Ubytovací služby

Ubytovací služby zasahují už do dávné minulosti. Účastníci během svých cest vyhledávali odpočinek ať už cestovali z náboženských, obchodních nebo studijních důvodů. V dnešní době tento segment ubytování prochází změnami, rozvojem a neustálým modernizováním. Existuje nespočet ubytovacích zařízení, která jsou nabízena turistům pro přenocování. Ubytovací objekty mají typicky řídicí a obsluhující personál a určitý počet míst pro přenocování. Veškeré ubytovací objekty jsou členěny dle jednotlivých druhů. Nejčastěji se odlišují službami, které poskytují. (3). Na základě Usnesení vlády ze dne 17. 7. 1999 č. 717, Asociace hotelů a restaurací ČR za podpory Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České centrály cestovního ruchu CzechTourism sestavila pro období 2015-2020 „Oficiální jednotnou klasifikaci ubytovacích zařízení České republiky kategorie hotel, hotel garni, penzion, motel a hotel.“ Z hlediska českého vymezení můžeme rozlišit následující ubytovací zařízení: hotel, hotel garni, penzion, motel, hotel, apartmánový komplex, depandance, kemp, chatová osada nebo turistická ubytovna. (16)

Hotel je řazen mezi nejrozšířenější druh ubytovacího zařízení. Hotel je definován jako ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služeb s tím spojených. Hotel garni poskytuje pouze omezený rozsah stravování, a to většinou jen snídaní.

Penzion je zařízení s minimálně 5 a maximálně 20 pokoji pro hosty. Má omezené množství společenských a doplňkových služeb a členíme ho dle kategorizace do čtyř tříd.

Motel je další ubytovací zařízení, které se člení do čtyř tříd. Motel poskytuje přechodné ubytování pro účastníky zejména motoristy a nachází se v těsné blízkosti pozemních komunikací s možností parkování. (16)

Klasifikace ubytovacích zařízení

Ubytovací zařízení musí splňovat určité minimum požadavků pro tzv. klasifikaci ubytovacích zařízení. V České republice jsou dle Asociace hotelů a restaurací ČR (AHR ČR) a UNIHOST Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách rozděleny ubytovací zařízení do 5 tříd, které se označují hvězdičkou. Ubytovacích zařízení mohou dosáhnout 5 hvězdiček, ovšem některé druhy zařízení mohou dosahovat maximálně 4 hvězdičky. Jde například o zařízení typu hotel garni, penzion či motel. (3)

Tabulka 1- Klasifikace ubytovacích zařízení – rozdělení do tříd

Kategorie Tourist	* (1 hvězdička)
Kategorie Economy	** (2 hvězdičky)
Kategorie Standard	*** (3 hvězdičky)
Kategorie First Class	**** (4 hvězdičky)
Kategorie Luxus	***** (5 hvězdiček)

Zdroj: vlastní zpracování dle (16)

Účelem klasifikace je zachovat určitý standard při zřizování ubytovacího zařízení a dodržení kvality poskytovaných služeb. Na základě splnění určitých požadavků se uděluje ubytovacímu zařízení certifikát a klasifikační znak. Jedná se nejčastěji o samolepku s příslušným počtem hvězdiček. Ubytovací zařízení by mělo tuto samolepku s hvězdami umístit na viditelné místo. Nejčastěji se umísťují ve vstupních halách a případně si ji může zařízení nahrát na své webové stránky. Tento systém slouží jako záruka kvality služeb a vybavení objektu, zejména pro hosty a zprostředkovatele. (3)

Klasifikační systémy se v jednotlivých státech odlišují. Působí zde zejména rozdíly kulturní a geografické. Snahou je však harmonizovat rozdíly a vytvořit jednotný klasifikační systém, alespoň na úrovni Evropské unie. Oficiální klasifikace ubytovacích zařízení ČR je součástí evropského systému Hotelstars Union. Tento systém v současné době sjednocuje klasifikační kritéria v rámci ČR, Německa, Rakouska, Maďarska, Slovinska, Švýcarska, Švédska, Nizozemí, Lucemburska, Litvy, Lotyšska, Estonska, Malty, Belgie, Dánska, Řecka a Lichtenštejnska. (3)

3.7.2 Stravovací služby

Rozvoj stravovacích služeb probíhá na stejné úrovni jako rozvoj ubytovacích služeb. Stravovací služby uspokojují základní potřeby účastníků CR. Stravovací služby jsou určeny široké veřejnosti a jsou poskytovány v nejrůznějších zařízeních, které jsou vhodné pro účely stravování. Nejčastěji se jedná o budovy, které jsou cíleně vybudovány pro účel stravování. (9)

V České republice existuje projekt **Ochutnej Českou republiku – Czech Specials**. Tento gastronomický projekt je partnerským projektem agentury CzechTourism, Asociace kuchařů a cukrářů ČR a Asociace hotelů a restaurací ČR. Cílem tohoto projektu je podpořit

restaurace a obeznámit veřejnost s českou tradiční kuchyní. V těchto stravovacích zařízeních mohou turisté domácí i zahraniční ochutnat jedinečné pokrmy, které jsou doprovázeny kvalitními službami. Restaurace, které splní všechna určitá kritéria jsou označeny certifikační značkou Czech Specials. Certifikace tak zajišťuje turistům kvalitu podávaných tradičních pokrmů, čistotu stravovacích prostor a kvalitní a příjemnou obsluhu. (18)

Existují různé typy stravovacích služeb. Z tohoto důvodu se stravovací zařízení dělí do kategorií dle druhu a povahy jejich činnosti. Hostinské provozovny lze přesně definovat dle dokumentu „*Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení.*“ Tento dokument vydalo v roce 1994 Ministerstvo hospodářství, ČSÚ, Česká centrála cestovního ruchu, Národní federace hotelů a restaurací ČR, Asociace cestovních kancelářů ČR, Asociace českých soukromých cestovních kancelářů ČR a Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu. Dle tohoto dokumentu existuje základní rozdělení hostinských zařízení restauračního typu dle statistické metodiky EU do kategorií. Rozdělení je následující:

- **Restaurace** – v tomto stravovacím zařízení je dominantní prodej pokrmů včetně možnosti zakoupení nápoje a možnost různých forem společenské zábavy. Příkladem jsou následující druhy provozoven: restaurace, samoobslužné restaurace (jídelny), rychlé občerstvení, železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících
- **Bary** – zde je dominantní prodej nápojů s možností různých forem společenské zábavy. V této kategorii je možné též nabízet výrobky studené kuchyně, cukrářské výrobky, teplé pokrmy v případě vhodných podmínek. Jde o následující druhy provozoven: bary, noční kluby, pivnice, vinárny, kavárny, espressa. (19)

Podle statistické metodiky se další členění na kantýny a cateringové služby netýká hostinských zařízení restauračního typu. Týká se prodeje pokrmů a nápojů zejména v závodních jídelnách, školních jídelnách, menzách, v nemocničních jídelnách, v jídelnách domova důchodců atd., dále jde o výrobu v centrálních výrobnách, které dodávají pokrmy na objednávku leteckým společnostem, na bankety či společenské události.

V každé individuální kategorii lze zřídit sezónní či příležitostní odbytová střediska, která jsou prvkem hostinského zařízení (terasy, atria, zahrady, předzahrádky, salónky, sály apod.). Všechny tyto hostinské zařízení s výjimkou na kategorie občerstvení a kiosky, mají pro své hosty WC, oddělené pro muže a ženy. (19)

Dále můžeme charakterizovat dle výše zmíněného dokumentu jednotlivé kategorie hostinských provozoven a to následovně:

- **Restaurace**

Restaurace – v tomto hostinském zařízení jsou zajištěny stravovací služby obslužným způsobem. Je zde nabízen široký sortiment pokrmů základního stravování.

Pohostinství – nabízí základní a doplňkové stravování, obměněný typ restaurace

Motoresty – restaurace zejména pro motoristy s příslušnou kapacitou pro parkování motorových vozidel. Nejčastěji se nachází blízko pozemních komunikací.

Bufet – občerstvení je zajištěno samoobslužným způsobem. Je možno zajištění specializovaných bufetů např. rybí bufet.

Občerstvení, kiosky – hostinské zařízení, které se často zřizuje jen jako sezónní či příležitostní zařízení. Občerstvení může být zřízeno způsobem prodejního okna jako doplňující část provozovny.

Dále se dají charakterizovat jídelní a restaurační vozy a jiná zařízení pro přepravu osob, bistra a další.

- **Bary**

Denní bar – hostinské zařízení jehož hlavním vybavením je barový pult. Občerstvení je zajištěno obslužným způsobem. Dle specializace hlavního předmětu prodeje je možné jej dále členit například na:

Grill bar s grilovanými pokrmy.

Pizzerie – hlavní nabídkou je v tomto zařízení je pizza.

Snack bar – nabídka studených či minutkových pokrmů.

Aperitiv bar s možností studených pokrmů a různě připravených nápojů.

Lobby bar, který je součástí hotelu a nabízí studené či teplé nápoje.

Noční bar, noční klub, varieté, dancing – jde o noční zábavná hostinská zařízení. Tato zařízení poskytují též obslužným způsobem pokrmy a nápoje, Jsou tvořeny především barovým pultem a tanečním parketem. Dále pak dle prostorových možností mohou představovat varietní vystoupení.

Do těchto nočních zábavních hostinských zařízení můžeme řadit:

Vinárny, které nabízejí zejména různé druhy vín či teplé a studené pokrmy

Kavárny se zaměřují především na podávání teplých nápojů a cukrářských výrobků. Lze specializovat i kavárny dle různých témat.

Espresso se stejně jako kavárna zaměřuje na podávání teplých nápojů.

Hostinec se specializuje především na podávání piva a jídla, která vhodně doprovázejí jeho konzumaci.

Pivnice i výčep piva jsou hostinská zařízení, která se taktéž zaměřují na podávání piva a ostatních nápojů. (19)

3.8 Cestovní ruch v České republice

Geografická poloha České republiky má velký význam pro rozvoj cestovního ruchu v ČR. Česká republika je vnitrozemský stát, který se nachází ve střední části Evropy. Státní hranice je tvořena z největší části s Německem dále pak s Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Území České republiky vytváří 14 vyšších územních samosprávních celků tzv. krajů. Každý kraj má své vlastní krajské město. Výjimkou je Středočeský kraj, který je úzce spjatý s hlavním městem. Administrativní úřady sídlí pro Středočeský kraj v Praze.

Obrázek 3 - Mapa krajů ČR

Zdroj: (20)

3.8.1 Turistický potenciál České republiky

V České republice se nachází řada známých a zajímavých míst, která jsou cílovými místy účastníků cestovního ruchu. Tím, že je Česká republika velmi dobře geograficky situovaná, existuje zde velká rozmanitost atraktivit na českém území. V současnosti se využívají pro členění území České republiky dva základní stupně a těmi jsou turistické regiony a turistické oblasti.

Turistické regiony jsou řazeny do větších územních celků. Na území ČR se nachází 17 turistických regionů. Každý region má stanovené koordinátory rozvoje cestovního ruchu. Rozdělení na regiony je především podkladem pro sledování vybraných ukazatelů Českým statistickým úřadem pro statistické účely. **Turistická oblast** je podrobnější rozčlenění území ČR. Tyto oblasti vznikly rozdělením některých turistických regionů na menší území. Rozvoj v těchto turistických oblastech koordinují většinou oblastní agentury. (23)

Obrázek 4 - Turistické oblasti ČR

Zdroj: (24)

Dále se území České republiky může členit na **mikroregiony**, které jsou tvořeny na základě dobrovolným sdružením obcí. Jejich cílem je získat finanční podporu a sdružovat finanční prostředky na obecný rozvoj území, které se vztahují k cestovnímu ruchu. **Euroregion** je další oblast, která se dle geograficko-politického hlediska rozkládá na

hranicích na území více států. Jde o dobrovolné mezinárodní společenství. Forma spolupráce mezi státy v příhraničních oblastech.

Euroregiony mají na území ČR velký podíl na rozvoj cestovního ruchu. V příhraničních oblastech se rozprostírají velmi poutavé turistické destinace, které lákají domácí i zahraniční účastníky cestovního ruchu. Těmito destinacemi jsou: Krkonoše, Krušné hory, Šumava, Beskydy, Národní park Podyjí, Jeseníky, Jizerské hory atd. (23)

Atraktivita v České republice vytvářejí obrovský potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Pro rozvoj kulturně poznávacího cestovního ruchu v ČR jsou především významné atraktivita vytvořené lidskou činností. Přírodní atraktivita jsou rovnoměrně zastoupeny ve všech regionech ČR, ale jen malý počet těchto atraktivit má pro cestovní ruch nadnárodní význam. (22)

Všechny národní kulturní památky jsou zapsané na seznamu, který je zveřejněn na webových stránkách Národního památkového ústavu (NPÚ).

Atraktivita v České republice:

Památky zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

- Praha – historické centrum
- Český Krumlov – historické centrum
- Telč – historické centrum
- Žďár nad Sázavou – Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře
- Kutná Hora – historické centrum, Chrám sv. Barbory, Katedrála Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci
- Lednicko-valtický areál
- Kroměříž – zahrady a zámek
- Holašovice – vesnická rezervace
- Litomyšl – zámek a zámecký areál
- Olomouc – Sloup Nejsvětější Trojice
- Brno – vila Tugendhat
- Třebíč – židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa
- Krušnohoří – hornický region Erzgebirge/Krušnohoří
- Kladruby nad Labem – krajina pro chov koní v Kladrubech

- Jizerskohorské bučiny
- Lázeňský trojúhelník – slavná lázeňská města Evropy

Nehmotné památky na seznamu UNESCO

- Slovácký Verbuňk
- Masopust
- Sokolnictví
- Jízda králů
- Loutkářství
- Modrotisk
- Foukané vánoční ozdoby (13)

Národní kulturní památky ČR

- 1 980 objektů typů hrad, tvrz a zámek – mezi nejvýznamnější řadíme: Pražský hrad, Český Krumlov, Karlštejn, Lednice, Konopiště, Loket, Lednice, Červená Lhota, Křivoklát, Švihov, Točnick a další

Další významné objekty ČR

- Galerií, muzeí a památníků je v České republice dle NIPOS přes 450 (Národní muzeum, Národní galerie, Národní technické muzeum, památník Tereziín, památník Lidice, Škoda muzeum Mladá Boleslav)
- Přes 200 divadel (Národní divadlo Praha, Brno a další)
- Městské památkové rezervace (České Budějovice, Český Krumlov, Jičín, Jihlava, Mikulov, Plzeň, Kutná Hora, Domažlice, Františkovi Lázně, Horšovský Týn, Žatec a další)
- Národní parky (Krkonošský NP, NP Šumava, NP Podyjí, NP České Švýcarsko)
- Chráněné krajinné oblasti (Beskydy, Bílé Karpaty, Brdy, České středohoří, Křivoklátsko, Kokořínsko, Moravský kras, Třeboňsko, Pálava, Český les, Český kras a další)
- Expozice a výstavy
- Vodní nádrže (22)

3.8.2 Cestovní ruch v České republice a COVID-19

Na přelomu roku 2019 a 2020 vypukla celosvětová pandemie virového onemocnění covid-19. V České republice se tento virus začal šířit zhruba v březnu roku 2020. Následně vláda České republiky vyhlásila nouzový stav s řadou celoplošných opatření proti dalšímu šíření koronaviru. Uzavřela se ubytovací, restaurační a jiná zařízení. Z důvodu prudkého šíření koronaviru mezi lidmi, Česká republika uzavřela až na výjimky státní hranice.

Cestovní ruch se řadí mezi nejvíce zasažené odvětví, které zasáhla pandemie COVID-19. Cestovní ruch je jedním z nejdůležitějších ekonomických sektorů světa. Pandemie má obrovský dopad na cestovní ruch na globální úrovni. Celosvětově cestovní ruch podporuje 10 % pracovních míst a zajišťuje živobytí miliónů lidí. Na evropské úrovni podporuje 27 miliónů pracovních míst. V malých ostrovních rozvojových státech se cestovní ruch podílí na exportu až z 80 % a svůj podíl má i v rozvinutých státech jako Německo, Francie nebo Španělsko. (25)

V působení ekologickém můžeme sledovat vztah cestovního ruchu a životního prostředí. V důsledku cestování se narušuje přirozené, kulturní a sociální prostředí. Cestovní ruch by měl být k přírodě co nejšetrnější a maximalizovat pozitivní efekty udržitelnými způsoby. V tomto případě z ekologického hlediska náhlý úbytek turistů znamenal zmírnění dopadů cestovního ruchu na přírodu a kulturu. Z hlediska ekonomického, ale úbytek turistů znamená nižší výdaje na ochranu přírodního a kulturního dědictví. Ekonomické dopady se týkají především rozvojových zemí a ostrovních států, které řadí cestovní ruch mezi své hlavní příjmy. Ztráta příjmů a pracovních míst také hrozí komunitám, které žijí blízko chráněných oblastí. Následkem toho dochází ke zvýšení pytláctví, drancování přírody a konzumace masa z divokých zvířat. Vzhledem k pandemickým opatřením 90 % států uzavřelo památky světového dědictví a došlo tak k dalšímu ekonomickému dopadu na cestovní ruch. (25)

Cestovní ruch v České republice – rok 2020

Pandemie covid-19 značně ovlivnila cestovní ruch České republiky. Z důvodů vládních opatření se v roce 2020 viditelně snížil počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních o více než polovinu. Tato situace, kdy poklesla návštěvnost se dotkla všech krajů ČR. Praha zaznamenala největší propad. Hlavní město přišlo meziročně o téměř 6 milionů hostů a počet jejich přenocování klesl o 13,6 milionu. S postupným vládním rozvolňováním restrikcí došlo ze strany rezidentů k obrovskému zájmu o dovolenou na území České

republiky. V červenci a srpnu 2020 vzrostlo ubytování domácích hostů o více než 20 %. V roce 2020 přijelo nejvíce zahraničních návštěvníků z Německa, Polska a Slovenska.

Poznamenán byl i celý kulturní život v České republice. Účastníci cestovního ruchu nemohli vzhledem k pandemickým opatřením v souvislosti s nemocí covid-19 navštěvovat kulturní akce a zařízení. Příkladem jsou představení v kinosálech, které se snížily v roce 2020 oproti předchozímu roku 2019 o 46,1 %. (21)

Cestovní ruch v České republice – rok 2021

I přes to, že návštěvnost v roce 2021 byla stále ovlivněna pandemickou situací na území ČR i ve světě se zvýšil počet příjezdů i přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních. V Česku se ubytovalo 11,4 milionů hostů a v hromadných ubytovacích zařízeních strávili celkem 32 milionů nocí. Rok 2021 měl objem návštěvnosti poloviční v porovnání s rokem 2019, který nebyl poznamenán pandemií.

Dle ČSÚ *„Příjezdový cestovní ruch byl a je stále ovlivněn stupněm šíření covidových vln v jednotlivých zemích a na to navazujícími restrikcemi v cestování a přechodu hranic.“*

Domácích hostů se ubytovalo o 9,6 % více než v roce 2020. Počet zahraničních hostů na území ČR, ale znovu ubyl. Oproti roku 2019 se v ČR v roce 2021 ubytovalo 79 % rezidentů. (26)

4 Vlastní práce

4.1 Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních

4.1.1 Rezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021

Následující tabulka a graf ukazují počet domácích návštěvníků, tedy rezidentů, kteří navštívili v roce 2021 hromadná ubytovací zařízení (HUZ) společně s počtem jejich přenocování. Nejvyšší počet hostů v HUZ v České republice je zaznamenán v Jihomoravském kraji s počtem 1 107 805 rezidentů. Jihomoravský kraj, ale zaznamenal méně přespaní než kraj Jihočeský a Královéhradecký. Počet přenocování se v Jihomoravském kraji řadí na třetí místo s počtem 2 626 050 přenocování. Hromadná ubytovací zařízení v Jihočeském kraji navštívilo celkem 1 005 691 hostů a je zde zaznamenán nejvyšší počet přenocování a to 3 096 772 přenocování. Pouze Jihomoravský a Jihočeský kraj přesáhli v roce 2021 hranici jednoho miliónu.

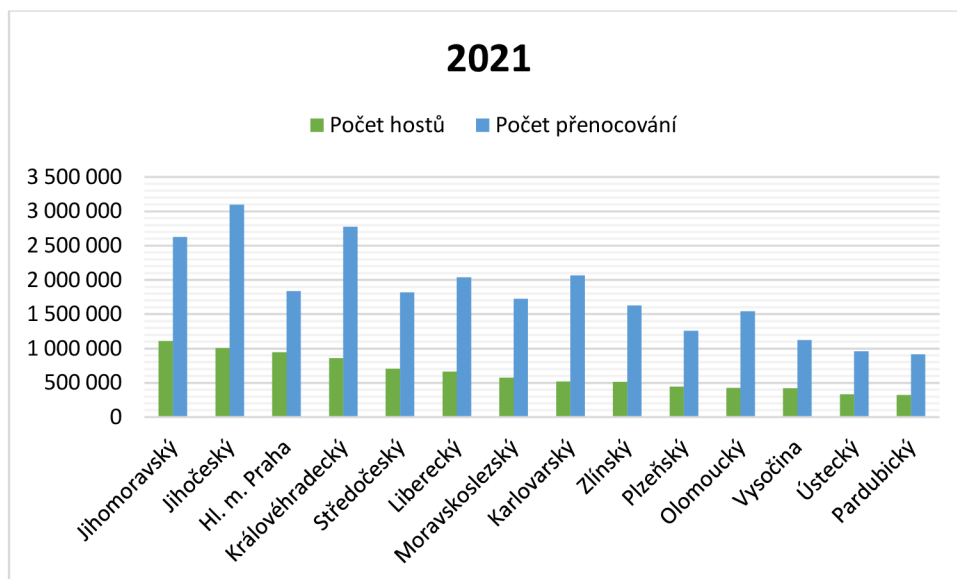
Nejmenší počet hostů i přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních byl v roce 2021 v Pardubickém a Ústeckém kraji. Počet návštěvníků v HUZ v hlavním městě České republiky činil 945 392 rezidentů a počet přenocování v Praze činilo 1 836 567 přenocování.

Tabulka 2- Domáci hosté v HUZ v ČR 2021

Kraj	Počet hostů	Počet přenocování
Jihomoravský	1 107 805	2 626 050
Jihočeský	1 005 691	3 096 772
Hl. m. Praha	945 392	1 836 567
Královéhradecký	855 661	2 773 987
Středočeský	703 181	1 818 092
Liberecký	662 026	2 037 303
Moravskoslezský	573 489	1 725 713
Karlovarský	519 104	2 067 505
Zlínský	510 890	1 627 736
Plzeňský	443 847	1 260 820
Olomoucký	423 051	1 543 032
Vysočina	418 188	1 122 263
Ústecký	330 687	960 961
Pardubický	323 149	911 859

Zdroj: vlastní zpracování dle (29)

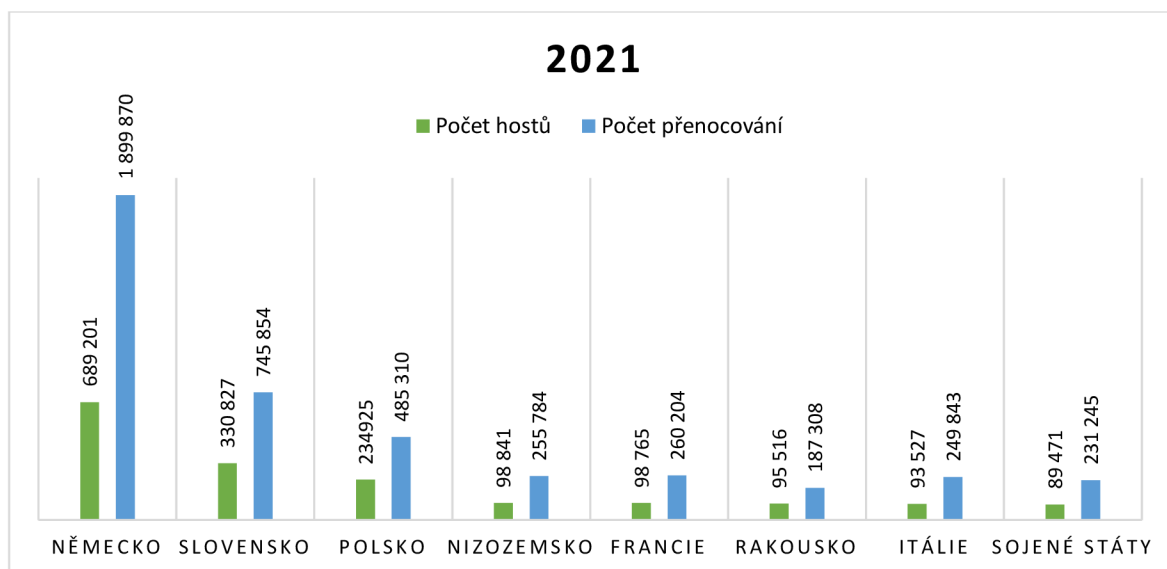
Graf 1- Domáci hosté v HUZ v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle (29)

4.1.2 Nerezidenti v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2021

Graf 2- Zahraniční hosté v HUZ dle zemí

Zdroj: vlastní zpracování dle (28)

Tento graf zachycuje počet zahraničních hostů a jejich přenocování v HUZ v České republice podle národnosti rok 2021. Počet přenocování nerezidentů přesáhl pouze v jednom případě hranici jednoho a půl milionu. Na první příčce s nejvyšším počtem přenocování v HUZ se řadilo Německo s 1 899 870 přenocováními. Celkem bylo ubytovaných v HUZ 689 201 turistů německé národnosti. Druhou zemí s nejpočetnějším množstvím hostů a

přenocování se stalo Slovensko. Počet hostů slovenské národnosti činilo 330 827 turistů a 745 854 přenocování v českých HUZ. Mezi státy, které nesplnili hranici ani 100 000 hostů v HUZ se řadí například Itálie nebo Spojené státy. Dalšími zeměmi, které nejsou uvedeny v grafu č. 2 a mají méně než 20 000 návštěv HUZ jsou například Řecko, Bulharsko, Turecko nebo Portugalsko. Na poslední příčce je zaznamenáno Lichtenštejnsko. Česká hromadná ubytovací zařízení navštívilo pouze 803 hostů z Lichtenštejnska.

4.2 Odhad počtu hostů a přenocování v HUZ v letech 2020 a 2021

Tabulka 3- Hosté a přenocování v HUZ

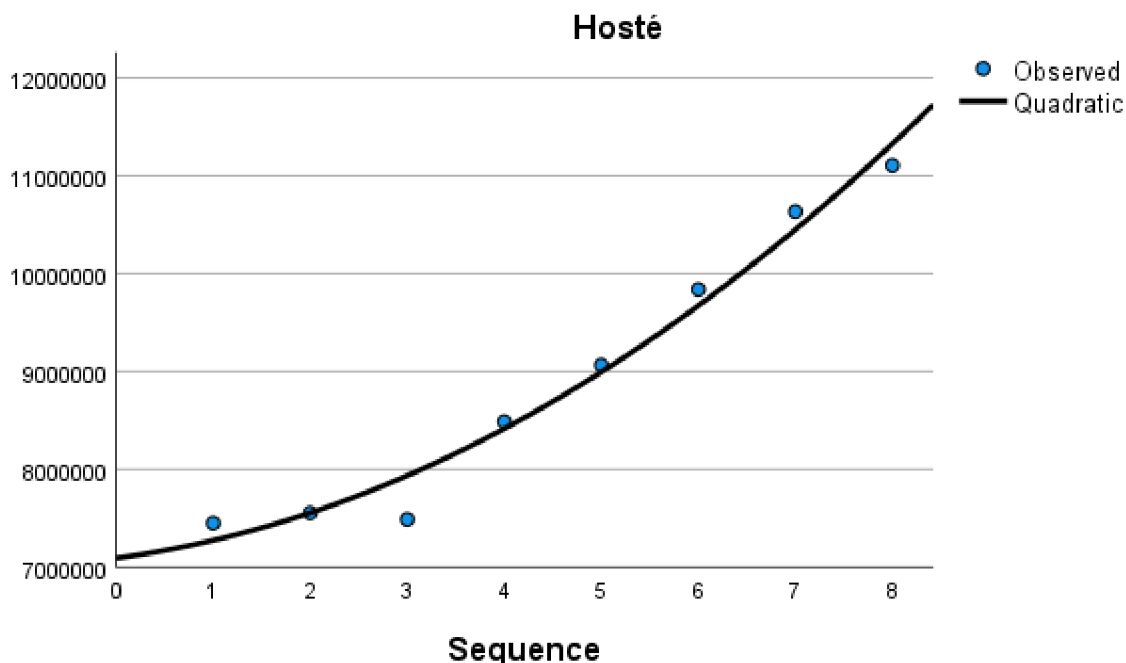
Rok	Rezidenti	Přenocování rezidentů	Nerezidenti	Přenocování nerezidentů
2012	7 451 773	21 484 472	7 647 044	21 793 985
2013	7 555 806	21 163 383	7 851 865	22 144 896
2014	7 491 191	20 836 817	8 095 885	22 110 112
2015	8 488 637	23 807 391	8 706 913	23 286 515
2016	9 067 713	25 428 808	9 321 440	24 268 149
2017	9 840 093	26 962 382	10 160 468	26 257 013
2018	10 635 756	28 753 901	10 611 394	26 760 021
2019	11 107 866	29 844 204	10 890 500	27 180 563

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

Pro výpočet predikce byla využita data z ČSÚ z let 2012 až 2019. Na základě dat, které se nacházejí v tabulce č. 3 bylo zpracováno a vyhodnoceno, jaký by byl počet hostů a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2020 a 2021 kdyby nenastala celosvětová epidemie virového onemocnění covid-19. Predikce pro rok 2020 a 2021 byla vytvořena vyrovnáním časové řady vhodnou trendovou funkcí.

4.2.1 Odhad počtu rezidentů v HUZ

Graf 3- Vývoj počtu rezidentů v HUZ

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

V grafu je znázorněn číselný vývoj počtu domácích hostů v HUZ v letech 2012–2019. Dle vyrovnání časové řady trendovou funkcí došlo k zjištění, že model je jako celek statisticky významný a dá se vytvořit predikce do budoucna.

Tabulka 4 – Výsledky regresní analýzy – rezidenti v HUZ

Shrnutí modelu a odhady parametrů						
Funkce	R ²	F	p-hodnota	Constant	b1	b2
Kvadratická	0,976	103,359	<0,001	7094477,875	132270,054	49612,696

Zdroj: vlastní zpracování s SPSS dle (27)

Vyjádření kvadratické trendové funkce je následující $Y_i = 7\,094\,477,875 + 132\,270,054 t + 49\,612,696 t^2$. Index determinace dosahuje hodnoty 97,6 %.

Tabulka 5 - Predikce – rezidenti v HUZ

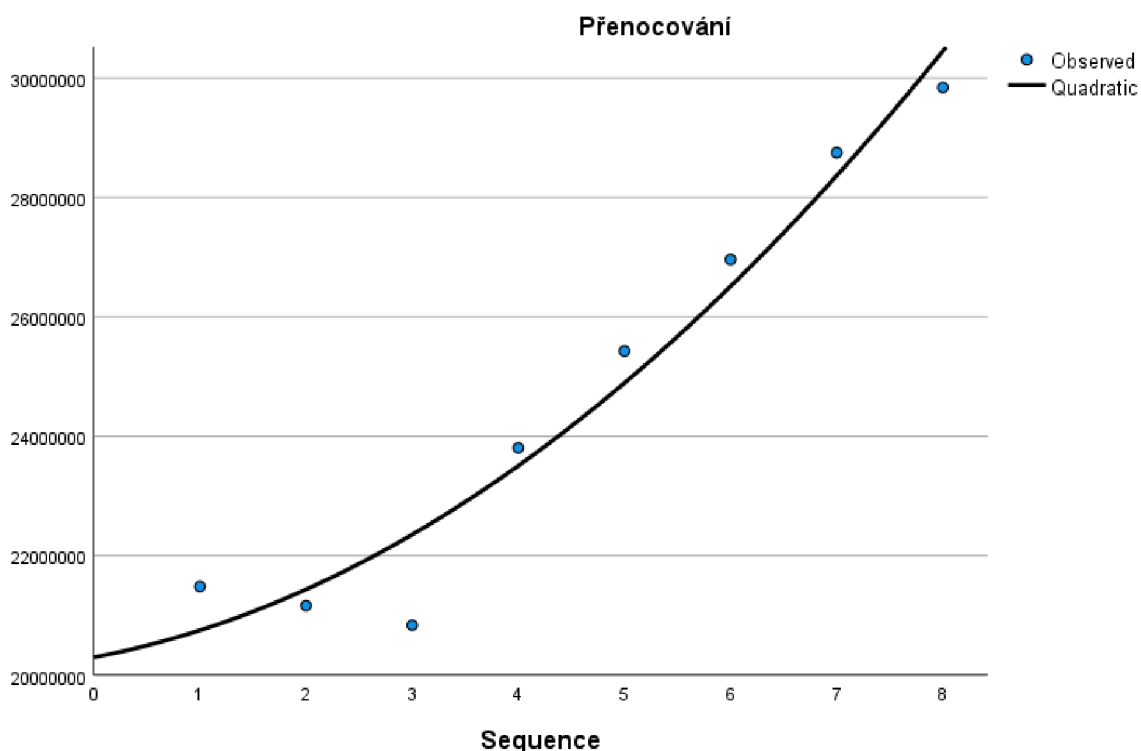
	Bodový odhad	Min interval	Max interval
2020	12 303 537	11 135 592	13 471 481
2021	13 378 448	11 773 262	14 983 634

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

Dle predikce by bylo v roce 2020 v českých hromadných ubytovacích zařízeních 12 303 537 domácích hostů a počet hostů v roce 2021 by činil 13 378 448 domácích hostů. Tento odhad je vypočten na základě dat z let, kdy nebyl zaznamenán žádný případ virového onemocnění covid-19.

4.2.2 Odhad počtu přenocování rezidentů v HUZ

Graf 4- Vývoj počtu přenocování rezidentů v HUZ

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

V uvedeném grafu je znázorněn číselný vývoj počtu přenocování domácích hostů v HUZ v letech 2012–2019. V grafu je mírná odchylka v roce 2014. V tomto roce byl nejmenší počet přenocování v HUZ. Z grafu lze vyčíst, že vykazuje trend. Následuje predikce.

Tabulka 6- Výsledky regresní analýzy – přenocování rezidentů v HUZ

Shrnutí modelu a odhady parametrů						
Funkce	R ²	F	p-hodnota	Constant	b1	b2
Kvadratická	0,954	51,683	<0,001	20299288,36	334421,643	116901,333

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

Vyjádření kvadratické funkce je v tomto případě $Y_i = 20\,299\,288,36 + 334\,421,643 t + 116\,901,333 t^2$. Index determinace pro tuto funkce je 95,4 %. Hodnota p je v tomto případě menší než alfa, proto je model jako celek statisticky významný.

Tabulka 7- Predikce – přenocování rezidentů v HUZ

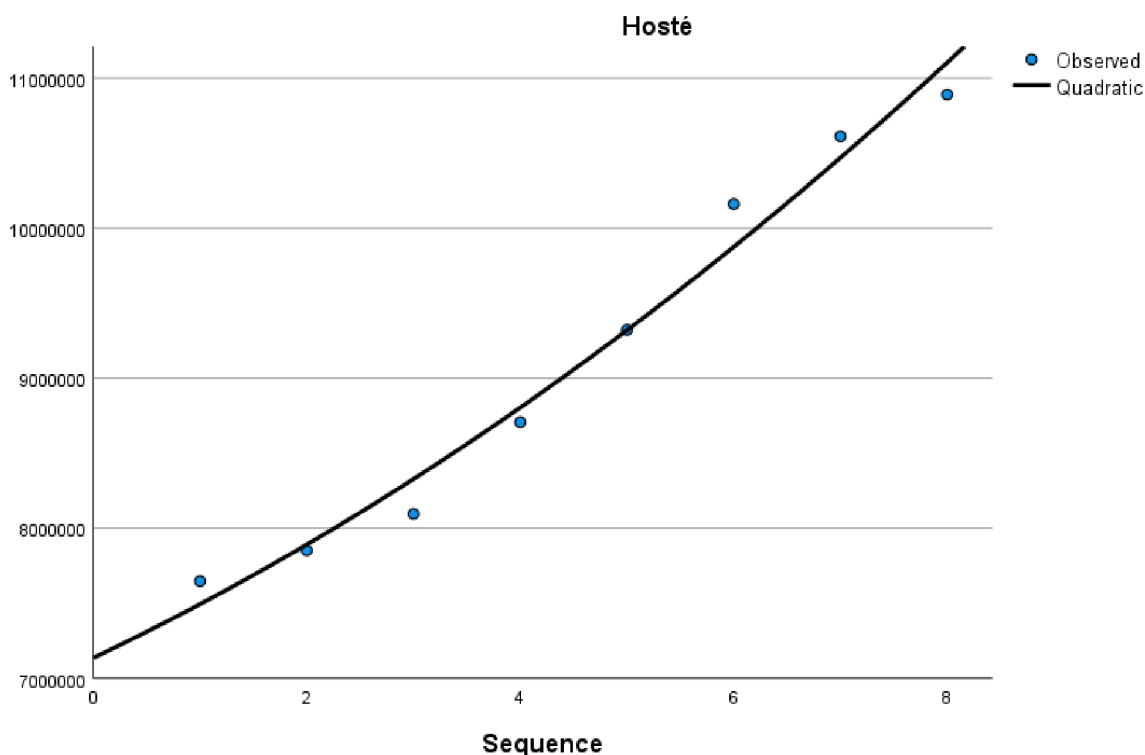
	Bodový odhad	Min interval	Max interval
2020	31 024 571	27 842 739	34 206 403
2021	32 411 105	29 001 719	35 820 491

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

Výpočet predikce vystihuje, že jestliže by v roce 2020 nenastala pandemie covid-19 počet přenocování domácích hostů v HUZ by činil 31 024 571 přenocování a v roce 2021 by hodnota činila 32 411 105 přenocování.

4.2.3 Odhad počtu nerezidentů v HUZ

Graf 5- Vývoj počtu nerezidentů v HUZ

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

V grafu je znázorněna kvadratická funkce pro nerezidenty v HUZ. Funkce má již od roku 22012 stoupající tendenci. Funkce vykazuje trend a je možné predikovat do budoucna.

Tabulka 8- Výsledky regresní analýzy – nerezidenti v HUZ

Shrnutí modelu a odhady parametrů						
Funkce	R ²	F	p-hodnota	Constant	b1	b2
Kvadratická	0,979	119,294	<0,001	7136507,839	337994,28	19733,589

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

Na základě těchto údajů bude trendová funkce vyjádřena kvadraticky a její zápis odpovídá $Y_i = 7\,136\,507,839 + 337\,994,28 t + 19\,733,589 t^2$. Index determinace je v tomto případě 97,9 %. Model je statisticky významný, neboť p hodnota je menší než alfa.

Tabulka 9- Predikce – nerezidenti v HUZ

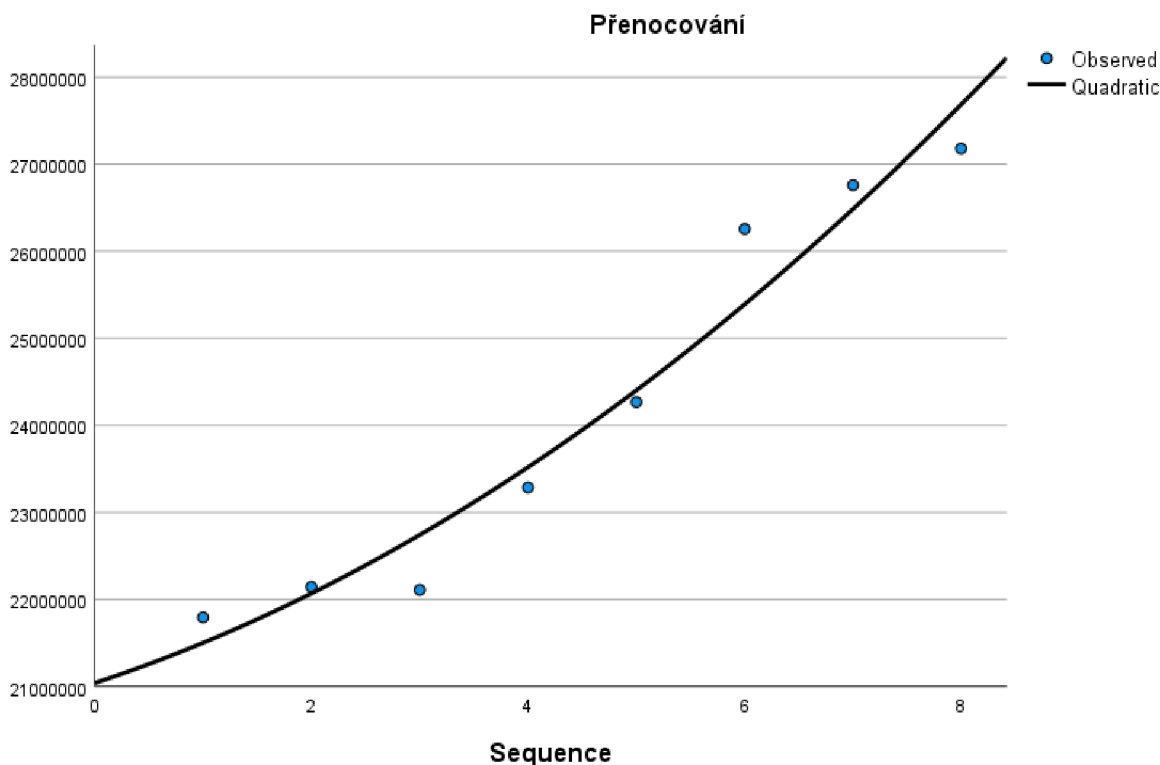
	Bodový odhad	Min interval	Max interval
2020	11 776 877	10 819 555	12 734 199
2021	12 489 810	11 174 097	13 805 522

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

Odhad pro počet zahraničních hostů v českých HUZ v roce 2020 je 11 776 877 hostů. V roce 2021 činí odhad 12 489 810 zahraničních hostů v HUZ. Tyto dva výsledky predikují, jaký by byl počet v českých hromadných zařízeních, kdyby nenastala celosvětová epidemie covidu-19.

4.2.4 Odhad počtu přenocování nerezidentů v HUZ

Graf 6- Vývoj počtu přenocování nerezidentů v HUZ

Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

V uvedeném grafu je znázorněn vývoj počtu přenocování zahraničních hostů v HUZ v letech 2012–2019. Model je znázorněn pomocí kvadratické funkce. Funkce vykazuje trend a je možná predikce do let 2020 a 2021.

Tabulka 10- Výsledky regresní analýzy – přenocování nerezidentů v HUZ

Shrnutí modelu a odhady parametrů						
Funkce	R ²	F	p-hodnota	Constant	b1	b2
Kvadratická	0,953	50,637	<0,001	21040304,36	409163,655	52690,821

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

V tomto případě je trendová funkce také vyjádřena kvadraticky, a to následujícím způsobem $Y_i = 21\,040\,304,36 + 409\,163,655 t + 52\,690,821 t^2$. Hodnota indexu determinace činí 95,3 %. Hodnota p je menší než alfa, to znamená, že model jako celek je statisticky významný. Hodnota alfa je 0,05.

Tabulka 11- Predikce – přenocování nerezidentů v HUZ

	Bodový odhad	Min interval	Max interval
2020	28 990 734	26 462 772	31 518 696
2021	30 401 023	26 926 672	33 873 374

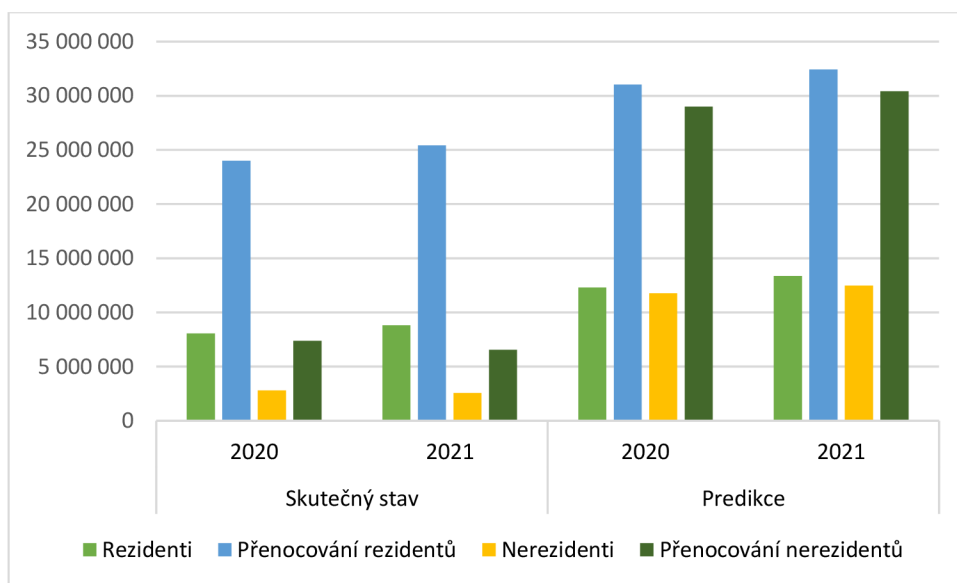
Zdroj: vlastní zpracování v SPSS dle (27)

V případě, že by nenastala celosvětová virová epidemie by dle výpočtu predikce počet přenocování zahraničních hostů v HUZ v roce 2020 činil 28 990 734 přenocování. V roce 2021 by počet přenocování zahraničních hostů v HUZ činil 30 401 023 přenocování.

4.2.5 Porovnání výsledků predikce a skutečného stavu v HUZ

V grafickém znázornění lze vidět skutečný i predikovaný počet domácích i zahraničních hostů a jejich přenocování v HUZ v letech 2020 a 2021. Na základě vyrovnání časové řady došlo pomocí predikce k výsledkům, které by nastaly za předpokladu, že by na začátku roku 2020 nevypukla epidemie virového onemocnění covid-19. Toto virové onemocnění zasáhlo celý svět včetně České republiky.

Graf 7- Skutečný stav a predikce hostů a jejich přenocování v HUZ

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

V grafu č. 5 je viditelný rozdíl mezi skutečným počtem a predikovaným počtem hostů i přenocování. Ve skutečném stavu v obou letech nedosahuje počet domácích hostů přes hranici 10 miliónů hostů v HUZ. Počet zahraničních hostů v těchto letech nepřesahuje

ani hranici 5 miliónů hostů v HUZ. Predikce pro oba roky stanovila, že počet domácích i zahraničních hostů by v případě, že by nenastal covid-19, přesáhl v roce 2020 i 2021 hranici 10 miliónů a měl tak nadále rostoucí tendenci jako měl do roku 2019.

Stejně tak je to u přenocování domácích i zahraničních hostů. Přenocování domácích hostů v HUZ v letech 2020 a 2021 je dle predikce vyšší než 30 miliónů přespání hostů v HUZ. Skutečný stav však zaznamenal v těchto letech přibližně 7 miliónů přespání domácích hostů méně. Největší rozdíl je viditelný u přespání zahraničních hostů v HUZ. Skutečný počet přespání nerezidentů v roce 2020 a 2021 nepřesáhl hranici 10 miliónů přespání. Dle predikce by ale došlo v roce 2020 k překročení hranice 25 miliónů přespání nerezidentů v HUZ a v roce 2021 by byla překročena hranice 30 miliónů přespání nerezidentů v HUZ.

Tabulka 12- Přesný počet hostů a přenocování

Hosté a přenocování	Skutečný stav		Predikce	
	2020	2021	2020	2021
Rezidenti	8 052 274	8 822 161	12 303 537	13 378 448
Přenocování rezidentů	23 994 436	25 408 660	31 024 571	32 411 105
Nerezidenti	2 784 170	2 573 595	11 776 877	12 489 810
Přenocování nerezidentů	7 388 058	6 547 986	28 990 734	30 401 023

Zdroj: vlastní zpracování dle (27)

4.3 Vlastní dotazníkové šetření

V této kapitole se zabýváme kvantitativním výzkumem. Cílem tohoto výzkumu je statistické ověřování hypotéz. Součástí výzkumu bylo dotazníkové šetření, které slouží k vyhodnocení stanovených hypotéz.

4.3.1 Výzkumné předpoklady – hypotézy

V bakalářské práci jsem stanovila následující hypotézy pro vyhodnocení cestovního ruchu v ČR.

Hypotéza č. 1

Předpokládám, že respondenti ve věku 18–24 let preferují sportovně-turistický cestovní ruch.

Hypotéza č. 2

Předpokládám, že více jak 50 % respondentů nevyužívá služby cestovní kanceláře.

Hypotéza č. 3

Předpokládám, že více jak 60 % respondentů preferuje v době pandemie covid-19 cestování na území České republiky.

Hypotéza č. 4

Předpokládám, že více jak 80 % respondentů preferuje cestování na území České republiky v letním období.

Hypotéza č. 5

Předpokládám, že více jak 45 % respondentů preferuje jednodenní výlety bez přenocování.

4.3.2 Metodika výzkumu

V této části bakalářské práce je použit kvantitativní výzkum, jehož cílem je ověřování statistických hypotéz. Jako techniku pro sběr dat jsem zvolila dotazníkové šetření, které bylo vytvořeno online formou. Dotazník je vytvořen pomocí webové aplikace Survio, která je přístupná z jakéhokoli internetového prohlížeče. Dotazník je vytvořen za účelem potvrzení nebo vyvrácení hypotéz, které jsou v mé práci stanovené. Celý dotazník se nachází v přílohách této práce.

Dle statistiky, která je uvedena v aplikaci Survio, dotazník celkem navštívilo 129 respondentů, ale pouze 84 jej vyplnilo. Nejčastější délka pro vyplnění dotazníku činila 1–2 minuty. V dotazníku jsem použila uzavřené otázky. Jedna z uzavřených otázek měla možnost volné odpovědi. Dotazník byl předán vybraným respondentům. Jedinou podmínkou pro vyplnění dotazníku bylo, že respondenti musejí být starší 18 let. Všechny odpovědi respondentů byly zaznamenány v této webové aplikaci, kde mohly být vyhodnoceny.

Dotazník se skládal z 9 otázek. Otázka, která zahajovala dotazník bylo pohlaví respondentů a následovala otázka, do jaké věkové kategorie respondent zapadá. Věkové kategorie byly následující: „18-24 let“, „25-30 let“, „31-40 let“, „41-49 let“ a „50 a více let“. Další otázka měla zaznamenat, jak často respondenti cestují po ČR. Zde měli respondenti na výběr z těchto možností: „1x ročně“, „2x až 5x ročně“ a „6x a vícekrát ročně“. Následovala otázka, zda preferují v době pandemie covid-19 cestování na území ČR a zda preferují pro své cesty po ČR letní nebo zimní období. V dalších dvou otázkách měli respondenti vybrat nejčastější délku jejich pobytu a jakým způsobem cestují nejčastěji, zde měli na výběr z těchto odpovědí: „sám/sama“, „s rodinnými příslušníky či přáteli“ anebo „se skupinou více

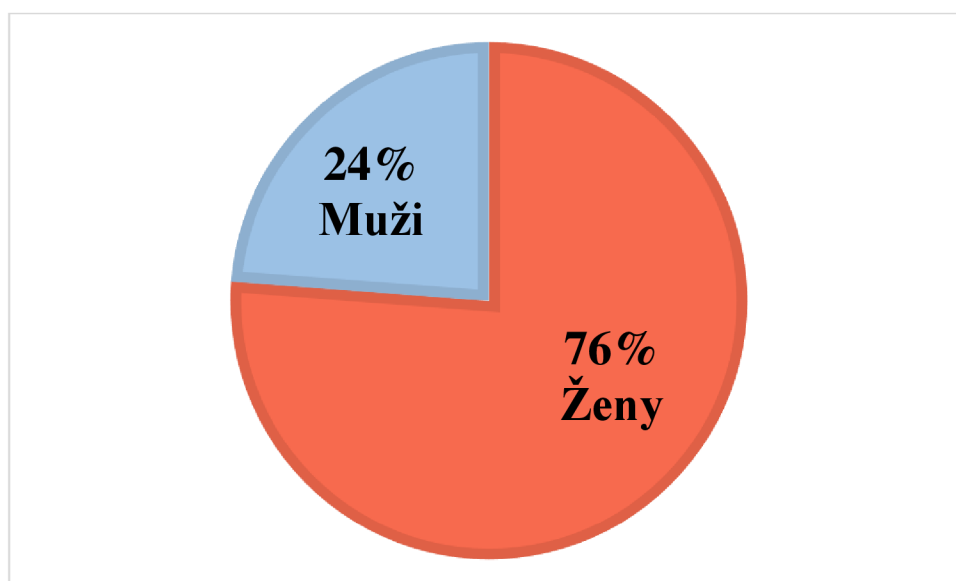
lidí“. V předposlední otázce měli respondenti vybrat jakým způsobem si zajišťují program a cestu do cílového místa. Zda si program i cestu zajišťují sami nebo zda jim program a cestu zajišťuje cestovní kancelář či jiní zprostředkovatelé. Poslední otázkou bylo, z jakého důvodu cestují nejčastěji. Zde měli respondenti na výběr nejčastější důvody pro cestování například aktivní odpočinek, poznávání ČR nebo rekreace. Pokud se respondent neztotožnil ani s jednou uvedenou odpovědí, měl zde možnost napsat vlastní odpověď.

4.4 Výsledky a vyhodnocení výzkumu

V následující podkapitole praktické části bakalářské práce se budeme věnovat analyzováním dat, které jsme získali z vlastního dotazníkového šetření.

4.4.1 Pohlaví

Graf 8- Podíl mužů a žen

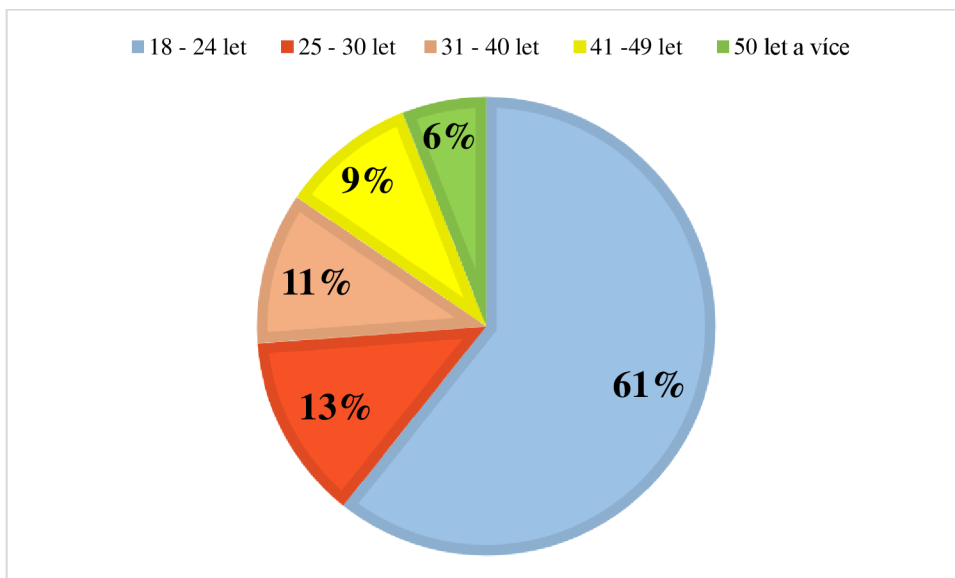

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se na základě uvedených dat zúčastnilo celkem 84 respondentů. Z tohoto celkového počtu bylo 64 žen a 20 mužů. Podíl žen je tedy 76 % a podíl mužů 24 %.

4.4.2 Věková kategorie

Graf 9- Podíl věkových kategorií

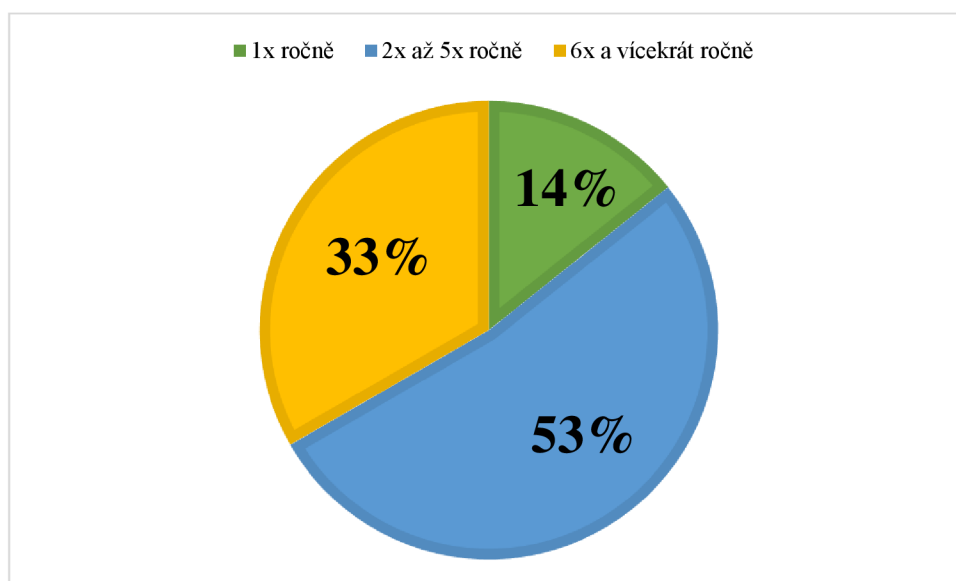

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Nejpočetnější věkovou kategorií se stala kategorie 18–24 let s celkovým počtem 51 respondentů. Podíl této věkové kategorie tvoří 61 %. Druhý největší počet respondentů byl ve věkové kategorii 25–30 let s počtem 11 respondentů a podílem 13 %. Ve věkové kategorii 31–40 let odpovědělo 9 respondentů s podílem 11 %. Věková kategorie 41–49 let měla 8 respondentů s podílem 9 %. Nejméně respondentů bylo ve věku 50 a více let s pěti respondenty a podíl této kategorie tvoří 6 %.

4.4.3 Cestování po České republice

Graf 10- Jak často respondenti cestují po ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že více jak polovina respondentů cestovala po České republice nejčastěji 2x až 5x ročně. Respondentů, kteří cestovali po České republice 6x a vícekrát ročně bylo 33 % a 14 % respondentů uvedlo, že cestovali pouze jednou ročně.

Respondenti ve věkové kategorii 18–24 let cestují po České republice nejčastěji. 24 respondentů v této věkové kategorii cestuje 2x až 5x ročně po ČR. Dalších 19 respondentů odpovědělo, že cestují nejčastěji 6x a vícekrát ročně a 8 dalších respondentů cestuje jen 1x ročně. Celkem v této věkové kategorii odpovědělo 51 respondentů.

Celkem 11 osob v kategorii 25–30 let cestovalo po České republice. Z toho 7 dotazujících odpovědělo, že cestují nejčastěji 2x až 5x ročně po ČR. Dva dotazující zvolili možnost 1x ročně a stejně tak dva dotazující zvolili možnost 6x a vícekrát ročně.

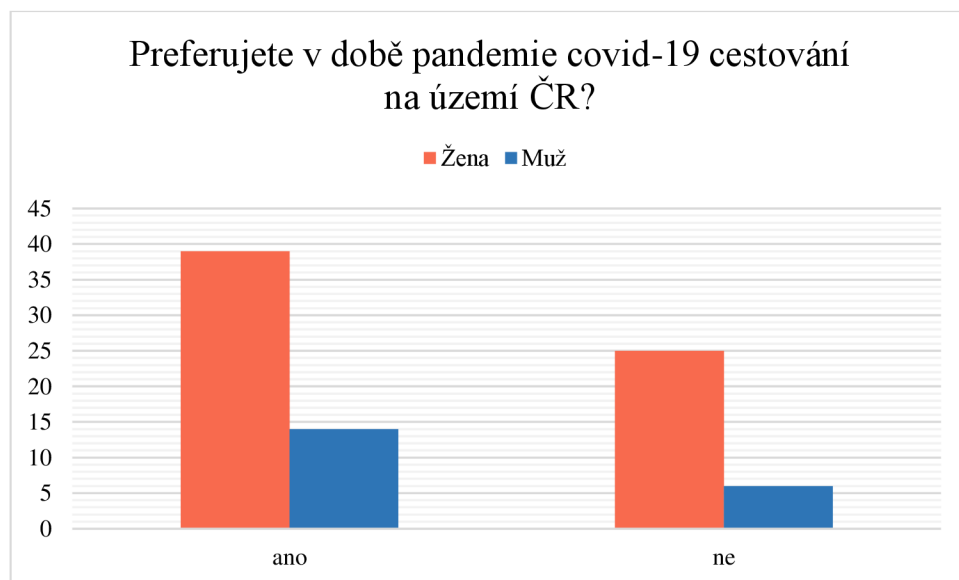
V kategorii 31–40 let cestovalo celkem 9 osob. Pouze jeden respondent zvolil, že nejčastěji cestuje 1x ročně. 4 dotazující odpověděli, že cestují 2x až 5x ročně a další 4 dotazující cestují 6x a vícekrát ročně.

V kategorii 41–49 let bylo zaznamenáno celkem 8 odpovědí. Pouze jeden z těchto respondentů uvedl, že cestuje nejčastěji 1x ročně. Dvě osoby zaznamenali odpověď 6x a vícekrát ročně. Celkem 5 respondentů v této věkové kategorii, zvolili možnost 2x až 5x ročně.

U respondentů ve věku 50 a více let bylo zaznamenáno 5 odpovědí. Odpověď 2x až 5x ročně zvolili 4 respondenti. Pouze 1 respondent zaznamenal odpověď 6x ročně. Nikdo z této věkové kategorie nevybral možnost 1x ročně.

4.4.4 Cestování v době pandemie

Graf 11- Cestování v době pandemie na území ČR

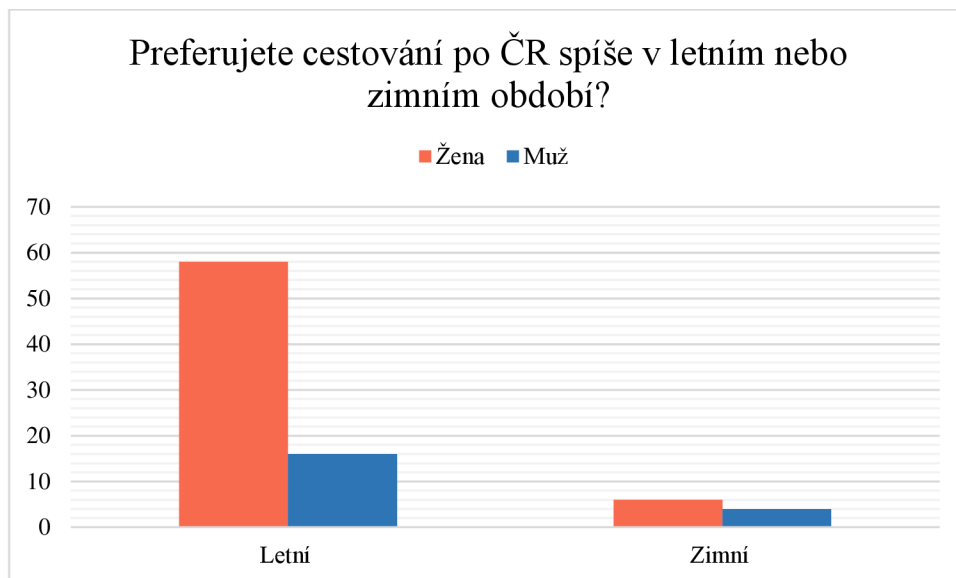

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Dle výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že celkem 53 respondentů preferuje cestování na území České republiky v době pandemie virového onemocnění covid-19. Celkově odpověď „ano“ zvolilo 39 žen a 14 mužů. (63 %) Respondentů, kteří uvedli, že nepreferují cestování v době pandemie na území ČR bylo celkem 31. V tomto případě možnost „ne“ zvolilo 25 žen a 6 mužů. (31 %) Tato otázka se vztahuje k hypotéze č. 3.

4.4.5 Preference cestování dle ročního období

Graf 12- Cestování dle oblíbenosti ročního období

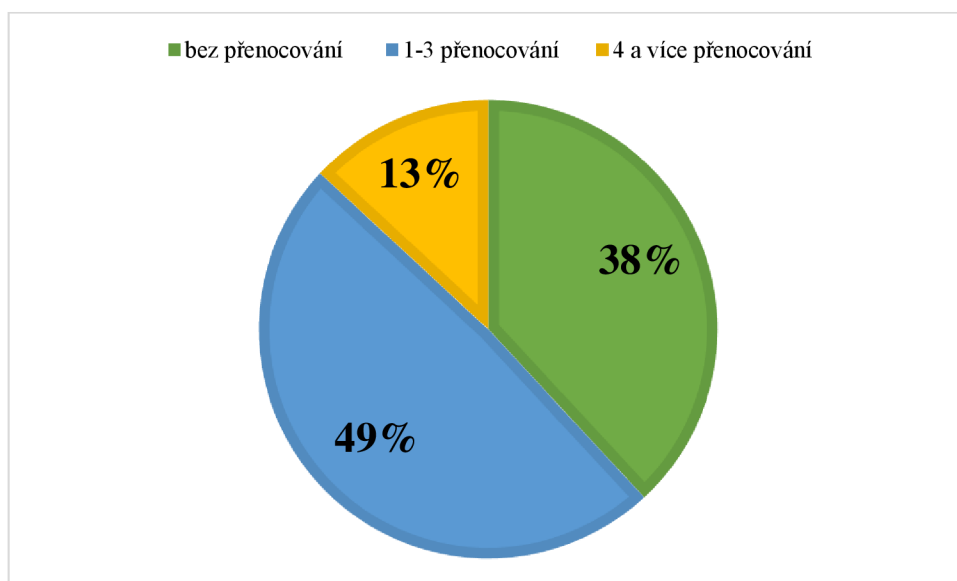

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že více jak 85 % respondentů preferuje letní období pro cestování po území České republiky. To činí celkem 74 respondentů, kteří zaznamenali letní období jako svou odpověď. Tuto odpověď vybralo 58 žen a 16 mužů. Zbýlých 10 respondentů odpovědělo, že preferují zimní období pro cestování. Z toho tuto odpověď vybralo 6 žen a 4 muži. Získané odpovědi této otázky umožňují vyhodnotit hypotézu č. 4.

4.4.6 Délka pobytu na území ČR

Graf 13- Nejčastější délka pobytu

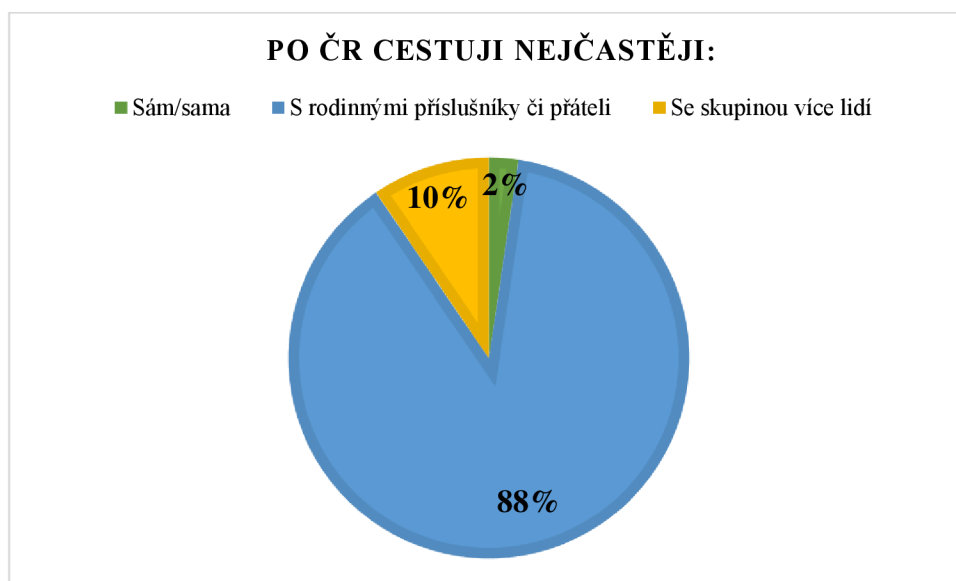

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Cílem této otázky bylo zjistit, jaké je nejčastější délka pobytu. Výsledky této otázky umožňují vyhodnotit hypotézu č. 5. Dle výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že nejčastější délka pobytu je 1–3 přenocování v HUZ. Celkem tuto odpověď uvedlo 41 respondentů a podíl je 49 %. Z hlediska druhů cestovního ruchu jde o krátkodobý cestovní ruch. Pouze 11 respondentů uvedlo, že nejčastější délka jejich pobytu na území České republiky je delší než 4 a více přenocování v HUZ. Podíl je 13 %. V tomto případě jde o dlouhodobý cestovní ruch. Druhou nejčastější odpovědí respondentů bylo, že preferují jednodenní cesty bez přenocování. Tuto možnost vybralo 32 respondentů a podíl je 38 %.

4.4.7 Cestování dle počtu účastníků

Graf 14 – Nejčastější počet účastníků

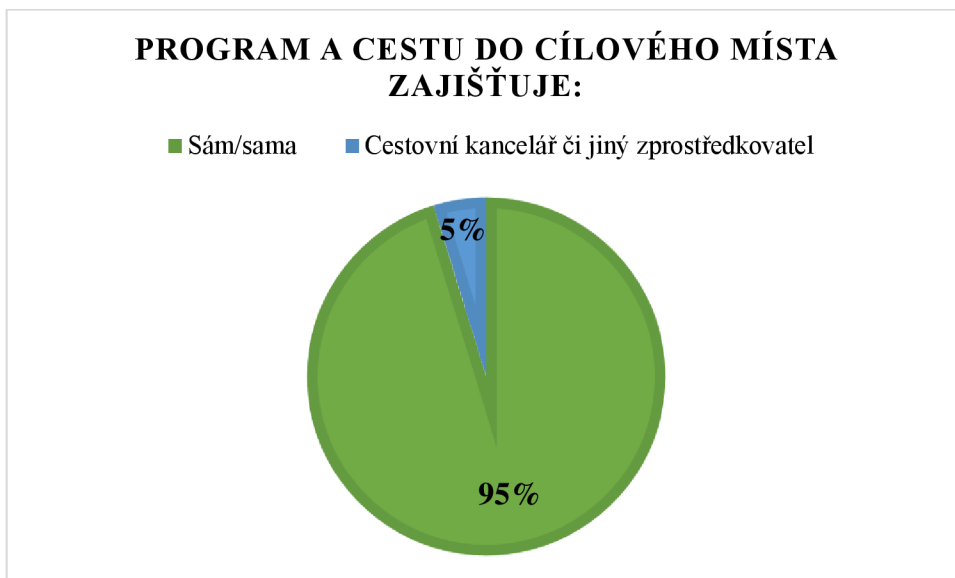

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Cílem otázky č. 8 bylo zjistit, v jakém počtu respondenti nejčastěji cestují. Zda preferují individuální cestovní ruch nebo kolektivní cestovní ruch. Na základě výsledků bylo zjištěno že 74 respondentů nejčastěji cestuje s rodinnými příslušníky či přáteli. Získává tak největší podíl 88 %. Pouze dva respondenti odpověděli, že preferují cestování o samotě. Podíl tvoří pouze 2 %. Tyto dva údaje zapadají do individuálního cestovního ruchu. Do kolektivního cestovního ruchu lze zahrnout cestování se skupinou více lidí, kteří vytvářejí kolektiv. Možnost „se skupinou více lidí“ zaznamenalo 8 respondentů a podíl je zde 10 %.

4.4.8 Zajištění programu a cesty

Graf 15- Zajištění programu a cesty do cílového místa

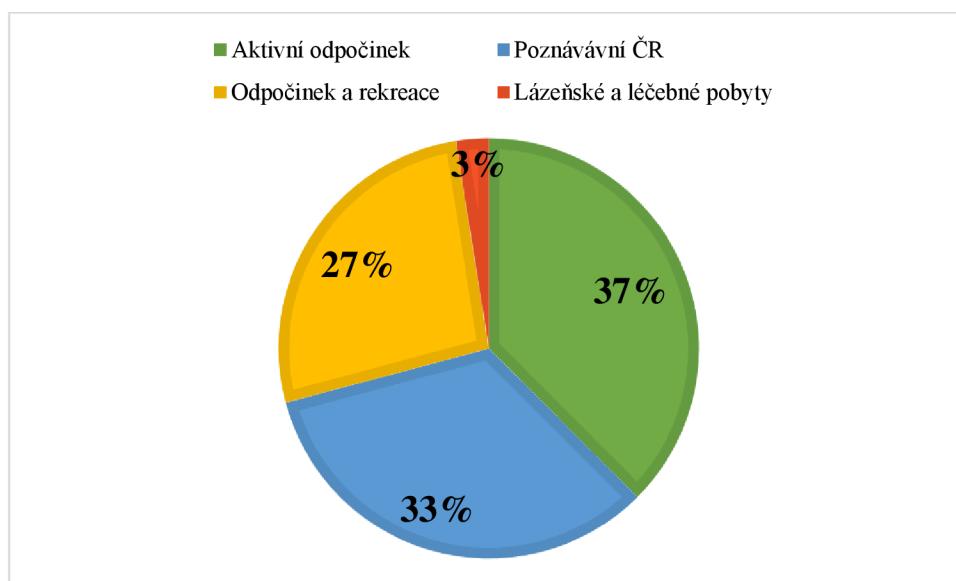

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření jednoznačně vyplývá, že téměř všichni respondenti si sami zajišťují program i cestu do cílového místa. V tomto případě je však cílové místo myšleno na území České republiky tudíž realizace cesty a programu bývá jednodušší než zajišťování programu a cesty do jiné země. Pouze 4 respondenti z celkem 84 respondentů zaznamenali možnost zajištění cesty a programu cestovní kanceláří nebo jiným zprostředkovatelem. Podíl je zde pouhých 5 %.

4.4.9 Důvody cestování

Graf 16 - Nejčastější důvody cestování

Zdroj: vlastní zpracování dle dotazníkového šetření

Cílem této otázky v dotazníkovém šetření bylo zjistit, jakou formu cestovního ruchu respondenti preferují. Na základě toho byly vybrány 4 základní formy cestovního ruchu. Respondenti zde měli možnost vybrat více možností. Otázka měla polouzavřenou podobu. Výsledky této otázky umožňují vyhodnotit hypotézu č. 1.

Dle výsledků lze konstatovat, že 45 respondentů nejčastěji cestuje z důvodu aktivního odpočinku. Do této formy cestovního ruchu lze zařadit sportovní činnosti např. lyžování, běhkování, turistiku v přírodě, cykloturistiku a další. Podíl aktivního odpočinku je 37 %. Dalších 40 respondentů vybralo poznávání ČR jako důvod své cesty. Jde především o poznávání české kultury a historie, návštěvy hradů, zámků, výstav, zahrad a muzeí. Podíl této formy je 33 %. Cestování z důvodu odpočinku a rekreace vybralo 32 respondentů. Zde jde například o přesun z města na venkov, wellness a regeneraci. Podíl této formy je 27 %. Respondenti měli také možnost vybrat jako důvod své cesty lázeňské či léčebné pobyty. Tuto možnost vybrali pouze tři respondenti a podíl jsou 3 %. Dotazující měli také možnost uvedení jiného důvodu pro cestování. Jeden z dotazujících uvedl odpověď, že cestuje především za rodinou. Další respondent uvedl, že nejčastěji tráví příjemný čas s přáteli v přírodě.

Respondenti kategorie 18–24 let nejčastěji vybírali jako důvod pro cestování aktivní odpočinek. Tuto možnost vybralo 27 respondentů. Důvod poznávání ČR vybralo 25 respondentů. 18 respondentů této věkové kategorie vybralo možnost odpočinku a rekreace.

Žádný z respondentů této kategorie nevybral možnost lázeňské a léčebné pobyty.

V kategorii 25-30 let odpovědělo 9 respondentů, že nejčastější důvod jejich cesty je aktivní odpočinek. Následovalo poznávání ČR a odpočinek a rekreace. V kategorii lázeňské a léčebné pobyty taktéž žádný z respondentů nezaznamenal svou odpověď.

V kategorii 31-40 let uvedlo 5 respondentů, že nejčastěji cestují z důvodu poznávání ČR. Těsně za tím skončila odpověď odpočinek a rekreace a následovala odpověď aktivní odpočinek. Zde taktéž žádný z respondentů nevybral možnost lázeňské a léčebné pobyty.

Respondenti ve věkové kategorii 41–49 let vybírali možnost, že cestují nejčastěji za aktivním odpočinkem. Dále vybírali možnost poznávání ČR a odpočinek a rekreace. Jeden respondent této věkové kategorie uvedl, že cestuje z důvodu lázeňských pobytů.

V kategorii 50 a více let uvedli 3 respondenti, že nejčastějším důvodem jejich cest je odpočinek a rekreace. Další 2 respondenti zvolili možnost poznávání ČR a další 2 respondenti zvolili lázeňské a léčebné pobyty. Pouze jeden respondent této kategorie vybral možnost aktivního odpočinku.

5 Shrnutí výzkumu

Výzkumného šetření se účastnilo 84 respondentů, z toho 64 žen (76 %) a 20 mužů (24 %). Dotazník měl za úkol potvrdit nebo vyvrátit 6 stanovených hypotéz.

Hypotéza č. 1

Předpokládám, že respondenti ve věku 18–24 let preferují více sportovně turistický cestovní ruch než rekreační cestovní ruch.

Otázka, která ověřovala, zda respondenti ve věku 18–24 let nejvíce preferují sportovně turistický cestovní ruch, byla mířena na věk respondentů. Druhá otázka pro ověření této hypotézy byla zaměřena na nejčastější důvod jejich cestování. Celkem 39 % respondentů ve věku 18–24 let uvedlo, že nejčastěji cestují z důvodu aktivního odpočinku. Aktivní odpočinek a sportovní činnosti se řadí do sportovně turistického cestovního ruchu. 26 % respondentů v tomto věku uvedlo, že nejčastějším důvodem jejich cesty je odpočinek a rekreace. V tomto případě jde o rekreační cestovní ruch. Tyto výsledky dokazují, že respondenti ve věku 18–24 let preferují více sportovně turistický cestovní ruch než rekreační cestovní ruch.

Hypotéza č. 1 se potvrdila.

Hypotéza č. 2

Předpokládám, že více jak 50 % respondentů nevyužívá služby cestovní kanceláře.

Hypotéza č. 2 byla ověřena na základě otázky č. 9, jejíž cílem bylo zjistit, kdo zajišťuje respondentům program a cestu do cílového místa v České republice. 95 % respondentů uvedlo, že si program i cestu do cílového místa zajišťují sami. Pouhých 5 % respondentů uvedlo, že využívají služby cestovní kanceláře či jiného zprostředkovatele.

Hypotéza č. 2 se potvrdila.

Hypotéza č. 3

Předpokládám, že více jak 60 % respondentů preferuje v době pandemie covid-19 cestování na území České republiky.

Otázka č. 5 ověřila na základě získaných odpovědí hypotézu č. 3. Bylo zjištěno, že celkem 63 % respondentů preferuje cestování na území České republiky v době celosvětové epidemie covid-19. Zbylých 37 % respondentů uvedlo, že není jejich preferencí cestovat v době pandemie na území České republiky.

Hypotéza č. 3 se potvrdila.

Hypotéza č. 4

Předpokládám, že více jak 80 % respondentů preferuje cestování na území České republiky v letním období.

Hypotéza č. 4 byla ověřena na základě odpovědí otázky č. 6. Bylo zjištěno, že celkem 88 % respondentů preferuje cestování po České republice v letním období. Zimní období preferuje pouze 12 % respondentů.

Hypotéza č. 4 se potvrdila.

Hypotéza č. 5

Předpokládám, že více jak 45 % respondentů preferuje jednodenní výlety bez přenocování.

Otázka č. 7, která uváděla nejčastější délku pobytu respondentů měla na základě odpovědí vyhodnotit hypotézu č. 5. Celkem 49 % respondentů uvedlo, že nejčastější délka jejich pobytu na území České republiky je 1–3 přenocování. V tomto případě jde o krátkodobý cestovní ruch. 38 % respondentů preferuje jednodenní výlety bez přenocování. Zbylých 13 % respondentů preferuje pobyt se 4 a více přenocováními. Zde jde o dlouhodobý cestovní ruch.

Hypotéza č. 5 se nepotvrdila.

6 Závěr

Cestovní ruch je velmi významným společenským, kulturním a ekonomickým fenoménem dnešní doby. Cestování a s ním související cestovní ruch se stal nedílnou součástí každého člověka. Cestovní ruch lze chápat jako pohyb osob do zemí nebo míst mimo jejich obvyklé prostředí. Hlavním motivem cestování může být uspokojení určitých potřeb, které se v běžném životním prostředí neuspokojí. Dalším důležitým motivem pohybu lidí jsou podnikatelské či profesní činnosti, které jsou důležitou součástí ekonomiky.

Cílem bakalářské práce bylo statistické ověřování hypotéz týkajících se cestovního ruchu. Pro sběr dat byla zvolena technika dotazníkového šetření, které bylo v online podobě. Smyslem této práce bylo odhalit preference jednotlivých druhů cestovního ruchu a zhodnotit nynější stav cestovního ruchu v České republice. Zhodnocení stavu cestovního ruchu v České republice bylo zjištěno pomocí vyrovnání časových řad.

V teoretické části byl definován cestovní ruch a ostatní pojmy s ním spojené. V práci byla popsána typologie a faktory rozvoje cestovního ruchu a systém řízení cestovního ruchu v České republice. Dále byly popsány instituce, které se podílejí na shromažďování a zpracování statistických údajů v oblasti cestovního ruchu. V práci byly taktéž popsány služby ubytovací a stravovací, které jsou součástí cestovního ruchu a dále byl popsán cestovní ruch v České republice.

V praktické části byl na základě dat z Českého statistického úřadu vytvořen odhad počtu domácích a zahraničních hostů a jejich přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2020 a 2021 v případě, že by nenastala celosvětová epidemie virového onemocnění covid-19. Odhad byl vytvořen pomocí vyrovnání časové řady trendovou funkcí. Dle výsledků predikce by měla funkce ve všech případech stále stoupající tendenci. Dále byl proveden kvantitativní výzkum, jehož cílem bylo ověřit hypotézy. Snahou zde bylo ověřit preferenci určitých druhů cestovního ruchu v České republice. Potvrdilo se, že respondenti ve věku 18–24 let preferují sportovně turistický cestovní ruch než rekreační cestovní ruch. Respondenti nevyužívají na svých cestách po České republice služby cestovní kanceláře a cestu a program si zajišťují sami. Dále bylo potvrzeno, že více jak 60 % respondentů preferuje v době pandemie cestování na území České republiky, a že oblíbeným obdobím pro cestování je dle respondentů letní období. Hypotéza, že více jak 45 % respondentů preferuje jednodenní výlety bez přenocování nebyla jako jediná výzkumem potvrzena. Dle mého uvážení cíle práce byly splněny.

7 Seznam použitých zdrojů

(1) RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

(2) DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. 2. vydání. Praha: Fortuna, 2013. ISBN 978-80-7373-079-6.

(3) BERÁNEK, Ing. Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag consulting, 2013. ISBN 978-80-271-9361-5.

(4) Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Cestovní ruch. *MMR* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch>

(5) Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014-2020. *MMR* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-\(1\)](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/koncepce-strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-(1))

(6) *Czech Tourism: Zřizovací listina* [online]. 2017 [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cms/getmedia/a00189ff-5b3d-4a29-a98e-feb197d8c656/Zrizovaci-listina-CzechTourism-vcetne-dodatku-c-4.pdf.aspx>

(7) *Czech Tourism: Základní informace o agentuře Czech Tourism* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/O-nas/Zakladni-informace/Zakladni-informace-o-agenture-CzechTourism>

(8) Asociace turistických informačních center ČR: Kategorizace informačních center A. T. I. C. ČR. *A.T.I.C. České republiky* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/kategorizace-turisticky-ch-informacnich-center-a-t-i-c-cr/d-1183>

(9) JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vydání. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-8146-4.

(10) The International Recommendation for Tourism Statistics: Glossary of tourism terms. *UNWTO* [online]. 2008 [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

(11) Satelitní účet cestovního ruchu: Ekonomika cestovního ruchu. *Český statistický úřad* [online]. 2021, 2021 [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

(12) JELÍNKOVÁ, Eva. Ministerstvo zahraničních věcí ČR: biosférické rezervace v ČR. *MZV* [online]. 2015 [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/unesco/cr_v_unesco/biosfericke_rezervace_v_cr.html

(13) *České dědictví UNESCO: UNESCO památky* [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/>

(14) VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Základy cestovního ruchu* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2006 [cit. 2022-02-03]. ISBN 80-210-4205-2. Dostupné z: https://econ.muni.cz/data/PRCERU/KRCR_dso.pdf

(15) ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL, Andrea HOLEŠINSKÁ, Monika PALATKOVÁ, Martina PÁSKOVÁ, Josef ZELENKA, Dana FIALOVÁ, Jiří VÁGNER, Petr HALÁMEK, Ondřej REPÍK a Ondřej PETR. *Cestovní ruch. Učební text*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015

(16) Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení ČR 2021-2025: Metodika. *HotelStars* [online]. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.hotelstars.cz/resources/files/1826-metodika-2021-2025-duben-2021.pdf>

(17) STUDNÍČKA, Petr. *Základy turismu: Studijní opora pro kombinovanou formu studia* [online]. Praha: VŠH, 2011 [cit. 2022-02-07]. ISBN 978-80-87411-18-6. Dostupné

z: https://is.vsh.cz/do/vshe/studijni_opory_pro_nk/Zaklady_turismu_978-80-87411-18-6.pdf?lang=cs

(18) Czech Specials: gastronomický projekt. *Czechspecials.cz* [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.czechspecials.cz/o-nas>

(19) Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci hostinských a ubytovacích zařízení: stravovací zařízení. *Cestovni-ruch.cz* [online]. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z: <https://www.cestovni-ruch.cz/kategorizace/doporuceni.htm>

(20) Mapa krajů ČR. *Mapa České republiky* [online]. [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <http://www.mapaceskerepubliky.cz/mapa-kraju>

(21) *Česko v číslech 2021: Cestovní ruch* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2021 [cit. 2022-02-11]. ISBN 978-80-250-3163-6. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/150808213/32020321.pdf/11751856-b9c5-43c5-93bd-56381d529d56?version=1.8>

(22) JAROLÍMKOVÁ, Liběna. *Atraktivita a produkty cestovního ruchu* [online]. Praha: University Books, 2017 [cit. 2022-02-12]. ISBN 978-80-906926-2-6. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Atraktivita-a-produkty-cestovni-ruchu.pdf>

(23) JAROLÍMKOVÁ, Liběna. *Cestovní ruch České republiky* [online]. Praha, 2018 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Cestovni-ruch-Ceska-republika.pdf>

(24) Turistické regiony a oblasti. *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/0207005>

(25) Cestovní ruch a Covid-19: Nutnost zachovat živobytí miliónů lidí a příležitost pro transformaci. *OSN Česká republika* [online]. 2020 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/cestovni-ruch-a-covid-19/>

(26) Cestovní ruch - 4. čtvrtletí 2021. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/cestovni-ruch-4-ctvrtleti-2021>

(27) Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních: Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&f=TABULKA&z=T&skupId=1330&katalog=31743&pvo=CRU03&str=v282&fbclid=IwAR0ZMrawfCYDJYyeeLr8P-23Cy9uKVqMW8mX-bkXS1t3jtDnMhBhqBIIdHa0#w=>

(28) Zahraniční hosté v HUZ dle zemí 2021. *Czech Tourism: Tourdata* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/zahranicni-hoste-dle-zemi/>

(29) Domácí hosté v HUZ 2021. *Czech Tourism: Tourdata* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/domaci-a-zahranicni-hoste-huz-dle-kraju-2021-1-pololeti/>

8 Přílohy

Příloha 1 – Dotazníkové šetření

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

Dotazník je zcela anonymní a bude sloužit pouze pro účely mé bakalářské práce v rámci studia na vysoké školy.

1. Pohlaví

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- 18-24
- 25-30
- 31-40
- 41-49
- 50 a více let

3. Jak často cestujete po České republice?

- 1x ročně
- 2x – 5x ročně
- 6x a vícekrát ročně

4. Preferujete v době pandemie covid-19 cestování na území ČR?

- Ano
- Ne

5. Preferujete cestování po ČR spíše v letním nebo v zimním období:

- Letní období
- Zimní období

6. Nejčastější délka pobytu (na území ČR):

- Krátkodobý (1-3 přenocování, např. víkendový pobyt)
- Dlouhodobý (4 a více přenocování)

- Jednodenní (bez přenocování, např. výlet)

7. Po ČR cestuji nejčastěji:

- Sám/sama
- S rodinnými příslušníky či přáteli
- Se skupinou více lidí

8. Váš program a cestu do cílového místa zajišťuje:

- Sám/sama
- Cestovní kancelář
- Jiný zprostředkovatel

9. Nejčastěji cestuji z důvodu:

- Odpočinku a rekreace (wellness, regenerace, z města na venkov a jiné)
- Poznávání ČR (kultura, historie, hrady, zámky, zahrady, výstavy, muzea a jiné)
- Aktivního odpočinku, sportovní akce (lyžování, běžkování, turistika v přírodě, cykloturistika a jiné)
- Léčebné a lázeňské pobyty, zlepšení zdravotního stavu
- Jiné důvody: